Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Regnard, Jean-François.; af Regnard ; [oversat af Barthold Johan Lodde].
Titel | Title:	Det gavmilde Testamente : Comoedie i 5 Acter
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Andreas Hartvig Godiche, [1749]
Fysiske størrelse | Physical extent:	[104] s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

Regnard.
Det gavmilde Testamente.
1749.

56.-303

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°
1 1 56 0 8 019743

+REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

1749

Det gavmilde TESTAMENTE Comœdie i 5 Acter

af

Mſr. Regnard.

Imprimatur
J. P. ANCHERSEN. D.

KIØBENHAVN,
Trykt hos Andreas Hartvig Godiche.

Perſoner.

Geronte, Farbroder til *Eraſte*.
Eraſte, *Iſabelles* Kiæreſte.
Madame *Argante*, *Iſabelles* Moder.
Iſabelle.
Liſette.
Criſpin, *Eraſtes* Tiener.
Mſr. *Cliſterius*, Apothequer.
Mſr. *Retkiær*) To Notarier.
Mſr. *Gaspar*)
En Laquais.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Act. I. Scen. I.

Lisette. Crispin.

Lisette.

God Dag, *Crispin*, god Dag.

Crispin.

God Dag, min smukke *Lisette*; min Herre havde ingen Roe paa sig, förend han fik sendt mig herhid, saa snart du var staaet op, for at höre hvorledes det har været med hans Farbroder i Nat.

Lisette.

Meget slet.

Crispin.

Den gode Mand er jo saa fuld af Flod, og saa gammel, at jeg ikke seer hvorfor han i saa lang en Tiid strider imod Döden, og det gandske forgiæves; thi dersom han end og kunde undvige Döden, saa slipper han dog aldrig levende fra Doctorne. Han har jo den eene Fod i Graven, og dette bröstfældige Legeme er allerede bestemt til et Slagtoffer for deres ulyksalige Konst. Jeg seer forud, at han inden kort Tiid vil vende

Næſen i Veiret; men derſom han vilde giöre min Herre til ſin eeneſte Arving, ſaa ſkulde jeg med ſtörſte Fornöyelſe betale baade Lugvers og Sangklokkerne.

Liſette.

Jeg har nu nyligen appliceret ham et Medicament, ſom Apothekeren havde ordineret; jeg tænkte det ſkulde bleven det ſidſte i hans Livs Tiid, thi han beſvimede to gange imellem Handerne paa mig.

Criſpin.

Saa mærker jeg nok, at du er hans Mundkok baade for og bag.

Liſette.

Han finder ſig beſt fornöyet med at lade ſig i den Sag betiene af mig; og jeg kand ogſaa ſige, uden at roſe mig ſelv af ſaadan en lumpen Videnſkab, at jeg forſtaaer mig bedre herpaa end nogen Pige i heele Byen.

Criſpin.

Hillemænd, hvilket ſtort Pund er der nedlagt hos dig; men jeg troer, at du lader dig vel brav betale for al den Tieneſte, ſom han bruger dig til.

Liſette.

Han giver mig intet, men min heele Belönning beſtaaer deri, at han lader mig al Frihed til at ſige ham hvad mig lyſter; og du maae troe, at jeg ſiger ham i hans aabne Øyne mange haarde Sandheder; men dette er al den Fordeel jeg har haft nu i 5 Aar. Han er den ſtörſte Gnier, ſom jeg har kiendt, og jeg kand ikke fortælle dig hvor vidt hans Suurfittighed gaaer; han finder

hver

hver Dag paa en eller anden ny og ugemeen Maade at fornöye sin Gierrighed. Han har taget en Apotheker til Doctor, som er ikke större end saa; og han meener at fordi han er lille, saa behöver han desmindre Penge, og at han skal ikke betale ham saa meget som en anden, efterdi han er ikke saa stor som andre.

Crispin.

Lad være han er lille, saa er jeg dog vis paa, han vil giöre lange Regninger.

Lisette.

Men det som han vil skiænke mig i sit Testamente, skal erstatte det, som hans Gierrighed nu negter mig; og derfor viiser jeg mig meere og meere omhygelig til at tiene ham.

Crispin.

Saa giör han sit Testamente?

Lisette.

Ja jeg haaber inden kort Tiid at see mit Navn deri med store Bogstaver.

Crispin.

Jeg haaber ogsaa at finde mit Navn deri med forgyldte Bogstaver.

Lisette.

Saa sagte, min Ven, saa sagte; man skulde slutte af din Tale, at du kunde ogsaa have Ret til at arve ham. Er der ikke allerreede Arvinger nok, uden at du skulde komme i Tallet med? Den gode Mr. *Geronte* har saa mange Arvinger, ja han har saa mange og saa mange, at jeg undertiden skammer mig derved. Farbrödre, Mor-

brödre, Södſkende Börn, Næſt-Södſkende Börn, og Södſkende-Börns Börn. Jeg talte forleden Dag alleene paa hans Fæderne Side hundrede og ſyv Mandsperſoner ſom lever; döm nu ſelv om, hvad Fruentimmer der maa være.

Criſpin.

Ja, men min Herre venter den ſtörſte Part; og jeg kunde ogſaa vel faae en Part deraf; thi jeg er lidet beſvogret med Familien.

Liſette.

Du?

Criſpin.

Ja, min förſte Kone var temmelig kiön, meget levende, og overmaade coqvette; og *Eraſte*, ſom jeg tiener hos, fandt ſtor Behag i hende; og ſaaſom han har altid været elſket af Fruentimmerne, ſaa kunde det meget vel være, at vi vare beſvogrede paa Qvinde-Linien; og ſaaledes ſeer du ſelv, at der fattes ikke meget i, at jeg kand anſees for en Svoger af Mr. *Geronte*.

Liſette.

Nu vel da, ſaa kand du gaae med for en Svoger i Baghaanden.

Criſpin.

Men et Skiemt, et andet Alvor; det er os höyt fornödent, at Mr. *Geronte* tænker paa at giöre ſit Teſtamente. Thi for det förſte, derſom min Herre bliver ikke udnævnt til hans Arving, ſaa vil det blive temmelig magert for ham herefter. For det andet, omendſkiönt han er ſaa forliebt ſom en Rotte, ſaa vil Madame *Argante* dog ikke give ham ſin Datter til Ægte, förend Mr. *Geronte*

har

har ved et got óg fast Testamente giort ham til sin eeneste Arving; men det som frem for alting maa behage os, er dette, at *Eraste* giver os hundrede Rigsdaler om Aaret, dersom vi kand bringe det i Stand, som han tragter efter. Altsaa ere alle disse Aarsager ligesaa mange Midler, som jeg bruger til at beviise, at det er höystfornödent, at fornævnte Fætter bliver giort til eeneste Arving; og Slutningen bliver denne, at vi med samlet Magt maa arbeide paa at faae fornævnte Testamente færdig.

Lisette.

Hvor nu, *Crispin*, du taler jo som en Engel.

Crispin.

Det troer jeg selv! kommer det dig saa sælsomt for at jeg er saa begavet? Jeg kand fortælle dig, at jeg har studeret tilforn, og det med temmelig Berömmelse, og jeg har i 3 Aar været Fuldmægtig hos en Procurator. Han havde en smuk Kone, og vi afgiorde undertiden nogle smaa Sager med hinanden for den lille Commission inden lukte Dörre.

Lisette.

Det var jo en god Tieneste; hvorfor blev du ikke der?

Crispin.

Manden var noget jaloux, og derfor maatte jeg paa Dören. En Procurator er ikke et Menneske, som man kand komme tilrette med, som med andre got Folk, han giorde mig saa mange Kroglove og Finter angaaende hans Kone, at omendskiönt jeg i to Aar forsvarte min Post og blev i Huuset, saa blev jeg dog omsider tvungen til at smöre mine Stövle. Men der kommer min Herre.

Scena. II.

Eraſte. Liſette. Criſpin.

Eraſte.

Ach! er du der *Liſette*? hielp mig, om du kand, i den Bekymring, ſom foruroliger mig. Er min Farbroder i Stand til at jeg kand faae ham i tale.

Liſette.

Ach min Herre, han er endnu gandſke afmægtig ſiden i gaar; jeg havde tænkt, at denne Nat ſkulde bleven den ſidſte, og at han aldrig meere ſkulde ſeet Dagens Lys; og i hvor mange Opſættelſer han end tager imod Döden, ſaa troer jeg dog gandſke ſikkert, at det hielper ham ikke en ſmule.

Eraſte.

Ach Himmel, hvad ſiger du?

Liſette.

Det er den reene Sandhed.

Eraſte.

Hvor ſtort mit Haab end kand være, ſaa finder jeg dog at Naturen opvækker en hiertelig Bedrövelſe hos mig.

Criſpin.

Jeg fandt ogſaa lige ſelv ſamme Bevægelſer hos mig, den Tiid min Kone lod ſig ſætte over det ſtore Belt, hvor Charon er Færgemand, for at aflegge nogle Beſögelſer i de Dödes Rige. Jeg havde den angenemſte Fornöyelſe derover i mit Hierte, ſom ſaa mange andre Mænd ſkulde haft, derſom de havde været i mit Stæd. Imidlertid

opvakte

opvakte dog Naturen ogſaa nogen Bedrövelſe hos mig, ſom gav ſig undertiden i Strid med min Glæde, og ved viſſe Foreſtillinger og forvirrede Tanker, ſom löb ſammen i mit Hoved, ſloges diſſe tvende Bevægelſer jævnligen med hinanden; ſnart var den eene oven paa, og ſnart den anden; Saa at Haab - - - og en retmæsſig Sorg - - - og Kierlighed - - - - ach man föler dette langt bedre hos ſig ſelv end man kand fortælle det. Men det ſom jeg kand ſige jer gandſke viſt derom, er dette, at jeg paa engang var baade bedrövet og glad.

Eraſte.

Jeg finder en oprigtig Kierlighed hos mig til min Farbroder. Jeg lemper mig efter ham i alle ting for at behage ham. Hvad han giör, hvad han ſiger, enten han har ret eller uret, ſaa ſiger jeg dog altid, at han har Ret.

Liſette.

Det maa ikke være aldeles rigtigt med den Gamle; thi han har befalet at jeg ſkulde hente ham to Notarier.

Criſpin.

To Notarier, o væ! dette ſkiær mig i mit Hierte.

Liſette.

Det ſkeer for at giöre ſit Teſtamente med deſto ſtörre Anſeelſe.

Eraſte.

Men ſiig mig dog, mit Barn, i god Fortrolighed, kand jeg vel, uden at bedrage mig ſelv, have noget Haab?

Lisette.

Eders Haab er gandske vel grundet; jeg har i nogle Dage hört at han taler om visse Ting med *Mad. Argante*; de taler gandske sagte med hinanden; saa at jeg har ikke kundet fatte meere deraf, end at de har nævnt Testamente, og Ægteskab: eders Kiæreste har ogsaa været tilstæde hos dem; jeg for min Part troer, at han vil testamentere jer alle sine Midler, og give eder *Isabelle* til Ægte.

Eraste.

Ach *Lisette*, hvilket södt Haab giver du mig, hvor fuldkommen er min Glæde! Dog er det ingenlunde Rigdom, som opvækker denne inderlige Fornöyelse hos mig! Det er en Ting, som er langt stærkere og mægtigere; det er Kierlighed som taler i mit Hierte. Den deilige *Isabelle* er en langt skiönnere Aarsag til min Længsel, min Begierlighed, mit Haab og min Glæde; og det er for hendes skyld jeg lover, at dersom min Farbroder giör mig til sin eeneste Arving. - - -

Lisette.

Baade jeres Nytte og jeres Kierlighed skal blive fornöyede begge to. Var det ogsaa ret, at saadan en skiön Arv skulde deeles imellem hundrede Med-arvinger. Kunde jeg vel med törre Öyne see at saa mange Landsby-Tosser skulde splitte en Arv ad, som skal, imellem os at sige, giöre jer engang lykkelig, og forskaffe os to noget at leve af? thi I veed nok, min Herre - - -

Eraste.

Hör, giv dig kun tilfreds; det jeg har sagt, er sagt; forlad dig kuns paa mig.

Lisette.

Lisette.

Dersom eders Farbroder giör jer det gode, som han har i Sinde, da er jeg, uden at rose min Omhyggelighed, lidet Aarsag dertil; thi jeg siger hver Dag til ham, at han har ikke en i hans Familie, som er meere from, höflig og ærbödig end I, og at I ikke er det, af Haab om de Midler som I kand vente, men af en ret inderlig og medföd Kierlighed.

Crispin.

Hvorvel kiender dog denne Pige eders Hierte! I kand ikke noksom betale hende denne hendes Nidkiærhed; jeg skal med det förste gifte mig med hende. Betragt hende, min Herre; hun er baade ung og kiön. Men jeg beder, at I ikke vil begegne hende som den forrige; det lider jeg ikke.

Lisette.

Monsieur *Geronte* kommer; vi maa tale om noget andet. Jeg har ikke haft Tiid til at gaae efter Notarierne; men siden du har holdt mig saa længe op med Snak om dine egne Sager, saa gak nu i en Hast, skynd dig, löb hen og siig dem, at de ere i Beredskab, naar det behöves. Den eene heder *Gaspar*, og boer paa det næste Hiörne, og den anden lidet neden for, og heder *Retkiær*.

Crispin.

Det er et meget latterligt Navn for en Notarius.

Scen.

Scen. III.

Geronte. Eraste. Lisette.

Geronte.

Ach! god Dag, *Eraste.*

Eraste.

Det er mig i Sandhed en Fornöyelse at see jer ved bedre Helbred. Vær saa god og sæt jer need. Tag denne Stoel bort; min Farbroder sidder mageligere i en Lænestoel.

Geronte.

Jeg har været overmaade slet i Nat; og jeg har udstaaet et meget farligt Anstöd; dersom saadant et kommer igien, saa er det gandske vist ude med mig.

Eraste.

Nu er I dog meget bedre; Himlen skee tak, at den midt i Faren giver os Haab om eders Liv. Nu maa man være betænkt paa at oprette den U-orden, som Sygdommen har kundet foraarsage; I maa holde en god og ordentlig Levemaade, I maa spise gode Kraft-Supper, og andre Hiertestyrkende Ting; rense Maven ved gode Medicamenter, kort sagt, man maa ikke lade jer fattes nogen Ting.

Geronte.

Ja, jeg gad nok bruge det som du raader mig; men der behöves saa mange Penge til; og siden man dog skal döe, saa er det ligesaa got at man sparer det. Disse Apothekere ere nu blevne saa overmodige og höyhiertede, at man kand neppe veye deres Kram op med Guld; den som kunde

de være dem foruden og döe paa eengang, han skulde uden Tvivl spare endeel imens han lever.

Eraste.

Ja, I har ret, Lægerne ere rette Tyranner; men jeg vil giöre de Omkostninger, som eders Sygdom behöver. Og siden Helbreden er det ypperste Gode i Verden, saa bör et fornuftigt Menneske ikke spare noget for den. Jeg er forsikkret om at I skal blive frisk igien; thi eders Sygdom er ikkuns bleven forsömt. Vi maa söge at hielpe eder til Kræfter igien, det maa koste hvad det vil.

Geronte.

Det er altsammen spilt, hvad man bekoster ved denne Leilighed. Denne Hytte er ikke meere værd at flikke paa. Hör, min kiære Fætter, jeg vil bringe mine Sager i Rigtighed. Har du skikket Bud hen og ladet mig hente 2 Notarier?

Lisette.

Ja min Herre, nu kommer de strax.

Geronte.

Saa skal I og strax faae min Meening at viide; jeg skal lade jer see, at jeg er en god Farbroder.

Eraste.

Jeg giætter næsten hvad det kan være.

Geronte.

Jeg har nogle Paarörende.

Lisette.

Ja vist, og det mange.

Geronte.

Som allereede i Forvejen i deres inderste Hierte

te, ſom nogle glubende Ulve fæſter deres begierlige Øyne, og hvedſer deres Tænder paa den Arv, ſom de giöre ſig Haab om.

Eraſte.

Min kiære Farbroder, jeg beder jer, at I ikke vil regne mig iblant ſlige Paarörende.

Geronte.

Jeg veed det nok.

Eraſte.

Jeres Sundhed fornöyer og behager mig meere, end ald den Rigdom, ſom jeg kunde arve.

Geronte.

Der er jeg forſikkret om. Jeg ville hævne mig over diſſe mangfoldige Arvinger, og giöre dem ſaa biſtre, at de ſkal ſpringe i Flint, i det jeg udvælger en ſkikkelig Perſon, ſom behager mig, ſom jeg vil efterlade mine Midler og ſætte i god Velſtand.

Eraſte.

I bör deri fölge jeres egen Tilböjelighed.

Liſette.

Ja jeg veed ikke, der er nogen inderligere Fornöjelſe til, end at ſee en mængde bedrövede Arvinger hænge med Næſen, naar de læſer et langt Teſtamente, hvor de bliver bleege og beſtyrtſede over at finde, at man har ikke teſtamenteret dem andet end en god rolig Nat med en lang Næſe. Jeg troer, at jeg kom tilbage igien fra den anden Verden, bare for at ſee ret naturligen deres Hiertens Bedrövelſe.

Geronte.

Omendſkiönt jeg allereede er overbeviiſt ved det

det onde og de Svagheder, ſom jeg fôler, at jeg er gammel; omendſkiönt jeg er plaget med Nyre Steen og en ſmertelig Lænde-Væ, ſom volder mange gange, at jeg ikke lâr mig merke, naar jeg gaaer, omendſkiönt jeg allevegne bruger en Stok: Ikke desmindre er jeg dog ved meere Kræfter, end man bilder ſig ind: og jeg veed mange, ſom bedrager ſig ved min udvortes Anſeelſe.

Liſette.

Der ere viſſe Dage, helſt naar I har ladt jer rage, da I ſeer ikke ud til at være meere ſyg, end jeg.

Geronte.

Er det ſandt?

Liſette.

Jeres Øyne ere gandſke muntre og levende.

Geronte.

Jeg har altid fundet meget got hos denne Pige. Imidlertid vil jeg være betænkt paa at bringe mine Sager i Rigtighed, fôrend jeg ved en pludſelig Död forhindres deri. Du kiender jo og beſöger undertiden Mad. *Argante?*

Eraſte.

Ja, det er en meget artig Kone.

Geronte.

Og hendes Daatter *Iſabelle*, hæ! kiender du hende?

Eraſte.

Meget vel. Det er en meget dydig og forſtandig Jomfrue, ſom indtager alle dem der ſeer hende.

Geronte.

Du tilſtaaer da, at Himlen har begavet hendes

Siæl

Siæl med alle de Egenskaber, som man bör söge hos en Kone?

Eraste.

Jeg veed ikke at nogen kunde önske sig en værdigere Person; og jeg kiender ikke nogen Jomfru, som er beqvemmere til at giöre en Mand lykkelig.

Geronte.

Jeg vil tage hende til Ægte.

Eraste.

I, min Farbroder?

Geronte.

Ja, ret jeg.

Eraste.

Jeg tilstaaer, at dette giör mig en overmaade Fornöyelse.

Lisette.

O væ, o vok, o dut! hvad er det for en ulyksalig Person, som I vil ægte?

Geronte.

Isabelle, og det i Dag; og ved dette Ægteskab vil jeg give hende alle mine Midler, naar jeg er död.

Eraste.

I kand aldrig giöre bedre; og det er mig ret kiært; jeg for min Part vilde önske at jeg kunde giöre det samme imod hende.

Lisette.

Hvad I, som er gammel og ubrugelig, som er hver Dag plaget med Feber, Slag, Svindsot, Hoste, Podagra, Vatersot, etc. I vil gifte jer,

og

og saaledes ikkun giöre et Spring fra Brude-Sengen til Graven?

Geronte.

Jeg veed nok hvad jeg giör; jeg kand sige jer, at min Helbred selv udfordrer det, at jeg skal gifte mig. Jeg tager mig en Medhielperinde, og som jeg hver Dag kand have stor Hielp og Bistand af i mine Svagheder. Hvad nytter det mig at jeg har en Mængde glubende Arvinger, som Dag og Nat lurer ved min Dör, om ikke snart vil döe; som snuser omkring efter nøglerne til mine Kister og Skabe, og skulde maaske tage Sengen bort under mig, förend jeg engang var död. Derimod vil en Kone, som en trofast Ægtefælle, vise sig omhyggelig og nidkier i at gaae mig til Haande, som hun bör. Jeg skal h. ste al Frugten af hendes kydske Kierlighed, og kand omsider döe i Roe, og uden al Allarm.

Eraste.

Min Farbroder taler ret, og kand aldrig giöre bedre end at tage sig en fornöden Bistand; En huuslig og fornuftig Kone vil paatage sig at have Omsorg for heele Huuset.

Geronte (omfavner ham.)

Ach hvilken vakker Karl! Kunde jeg nogensinde ventet, at han vilde fundet sig i denne Sag saaledes som han giör.

Eraste.

Eders Velstand alleene er mig kiær.

Geronte.

Hör, du skal ikke tabe noget derved; og hvordan det end gaaer, saa skal jeg giöre dig got, og du skal ikke blive bedraget i dit Haab. Men der kommer nogen.

Scen. IV.

En Tiener, Eraſte, Geronte, Liſette.

Tieneren.

Min Herre, Madame *Argante* og hendes Daatter ere her.

Eraſte.

Jeg vil gaae ud og före dem ind.

Geronte (til Liſette.)

Min Hat, min Peruque.

Liſette.

Nu ſkal I ſtrax faae dem. See, der er de.

Geronte.

Jeg beder dig, at du vil ikke ſige dem enten at jeg har taget Medicin ind, eller tale om min Beſvimelſe.

Liſette.

De har begge to en god Næſe, og de vil ſnart fornemme hvorledes det hænger ſammen.

Scen. V.

Mad. Argante. Iſabelle. Geronte. Eraſte. Liſette.

Mad. *Argante.*

Vi har været hiertelig bekymret for jer, min Herre, thi man har fortalt os i Morges, at det har været meget ſlet med jer i Nat.

Geronte.

Det er ikkun mine Arvinger, ſom udſpreder ſaadant om mig; de vilde gierne, at jeg allerede var begravet. Men jeg kand ſvære jer til, at jeg har aldrig befundet mig bedre end nu.

Eraſte.

Eraste.

Min Farbroder ſeer næſten ikke ældre ud end en ung Frier paa 30 Aar.

Liſette (for ſig ſelv.)

Ja, ſom vil ſnart legge ſig til at dôe.

Geronte.

Jeg maatte være meget ſyg, ja meere end halv död, derſom ſaadanne dejlige Øyne ikke gave mig Liv igien.

Mad. *Argante.*

Der ſeer I den Mand, min Daatter, ſom jeg har beſtemt til jeres Ægtefælle.

Geronte.

Ja, Jomfrue, det er jer, (i det mindſte giör jeg mig det ſöde Haab) ſom ſkal helbrede alle mine Sygdomme bedre end en anden Hippocrates; I er ſom en tilkommende Latværge for mit Hierte, ſom ſkal reenſe det fra alt hvad der er ureent deri. Mit Ægteſkab med jer er et ſikkert Brækpulver, ſom ſkal ſkille mig ved alle onde Vædſker, og kort ſagt, jeg tager jer for min Univerſal Medicin.

Iſabelle.

Jeg veed ikke, min Herre, hvem I tager mig an for, men dette eders Val giör mig gandſke beſtyrtſet og maallös.

Mad. *Argante.*

Eders Ægteſkab med Mſr. *Geronte* er ſaa fordeelagtigt for jer, at I bör derover forglemme baade hans Sygdomme og Alder. Og I vil ikke faae Aarſag til at fortryde dette Val.

Isabelle.

Det er min Skyldighed at give mit Samtykke dertil; men maaskee Msr. *Geronte* vil ikke ved dette Ægteskab finde saadan en person i mig, som han haaber. Jeg kiender mig selv, og hvor lidet jeg gielder, at jeg skulde, som han siger, være en Lægedom for hans Svagheder. Han tager storligen feil, dersom han meener at see af mit Ansigt, at han kand finde den heele Medicin hos mig. Jeg kiender mine Øyne meget vel, og veed at de aldrig kand giöre saadan en herlig Cuur eller saa store Virkninger.

Eraste.

Jeg har langt bedre Tanker om disse Øynes Kraft.

Geronte.

Jeg mærker paa den Kierlighed, som jeg föler hos mig, dersom ellers alting gaaer vel, at jeg, uden at gribe mig meget an, skal skaffe mine andre Arvinger en at tale med, inden 9 Maaneders Forlöb; man skal inden kort Tiid spörge noget nyt fra mig.

Lisette. (sagte.)

Ah! ja jeg troer det vil blive noget rart. Men dersom Fanden frister jer og vil endeligen have jer gift, saa lad ham udsöge en anden Person, som passer sig til jer: Jeg vil lade jer selv dömme; Jomfruen er munter og kiön, hun maa have en Mand, der er ligesaa munter som hun; som er vel skabt, seer got ud, og er ikke over 25 Aar. I kunde jo være hendes Beste-Far, og det for længe siden. Bör Folk paa jeres Alder tale om Ægteskab? I maa bruge en Notarius til meget

meget bedre Ting end at ſkrive en Ægteſkabs Pagt. Et got Teſtamente, ja, et Teſtamente maa I lade ham ſkrive; I Stæden for Kierlighed, Kiæreſte, Kone, Ægtepagt, Börn, Giftermaal, bör I alleneſte tænke paa at giöre et got og gyldigt Teſtamente. Der er min Meening, nu har jeg udtalt.

Geronte.

I giör ſandelig meget vel deri at I holder op igien. Men hvem har ſaaledes ſmurt jeres Snakke-Töy?

Liſette.

Fornuften.

Geronte.

Jeg beder at I vil ikke fortörnes over hendes Fripoſtighed. Hun ſiger mig undertiden ſine Tanker noget frit; men jeg taaler det formedelſt adſkilligt got ſom jeg finder hos hende.

Liſette.

Jeg forſtaaer mig ikke paa at ſnakke Folk efter Munden.

Eraſte.

I har ſtörſte Uret deri, at I taler ſaaledes. Jeg vilde önſke, at jeg var ſaa friſk ſom min Farbroder. Han vil gifte ſig, har han ikke ret deri, at han, om det er mueligt, vil have Livs Arvinger. Skulde han vel forſmaae at tage imod ſaa elſkværdig en Perſon, ſom hans lykkelige Skiæbne tilbyder og ſkiænker ham? Ach Himmelen er mit Vidne, at jeg vilde aldrig önſke mig en höyere eller ſtörre Lykſalighed.

Iſabelle.

Saa raader I mig da at gifte mig med jeres Farbroder?

Eraste.

Jeg troer gandske vist, at I kand aldrig giöre bedre.

Isabelle.

Eders kierlige Raad, og rare Meening skal da ogsaa blive efterfulgte, min Herre, efterdi I vil saa have det.

Mad. Argante.

Min Daatter veed altid at viise sig lydig, naar jeg befaler.

Eraste.

Ja, jeg holder for at et ungt Fruentimmer bör gandske lade sig leede af hendes Forældres Val, hvor meget det end strider imod hendes egen Lyst og hendes höye Mood. Og overalt saa er min Farbroder endnu ikke saa gammel, at han skulde gandske forlove at gifte sig; Og 68 Aar er ikke saa meget höy en Alder, at han derfor - - - -

Geronte.

Jeg fylder dem ikke förend til St. Hans Dag förstkommende.

Lisette.

Han har haft tvende Anstöd af en Rörelse, som til al Lykke har ikkun giort hans höyre Arm lam. Og alle Doctorne, som kiender hans Sygdom, har foret paa, at naar han kommer igien fra Brönden ved Helsingborg, skal han hverken have Podagra, eller Lændevæ, eller Steen, eller Sting, eller Hoste meere.

Geronte.

Ja de har endog forsikkret mig om, at jeg inden gandske kort Tiid kunde have nogle Livs rArvinge.

Lisette.

Lisette.

Jeg er hverken Doctor eller Apotheker, men jeg vilde dog svære paa at der bliver ikke en smule af.

Geronte (sagte.)

Lisette, Medicamentet begynder saa stærk at virke - - - -

Lisette.

Stille, lad jer ikke mærke, om I end skulde briste.

Eraste.

Hvad fattes jer, min kiære Farbroder, eders Ansigt bliver gandske forandret.

Geronte.

Hör, *Eraste*, jeg kand ikke længer holde mig. Ah ah Madame, jeg maa sige jer farvel; jeg maa gaae hen til et vist Stæd, i et vist vigtigt Ærende.

Mad. Argante.

Förend vi skulde være jer til Uleilighed, vil vi heller gaae.

Geronte.

Eraste, fölg med dem; Jeg beder at I vil holde mig undskyldt, om jeg kand ikke blive længer hos jer. (Han gaaer.)

Lisette.

Der seer I, Jomfrue, hvor kraftige eders Øyne ere; et eeneste Øyekast virker allereede den förste gang stærkere hos ham, og sætter meere onde Vædsker i Bevægelse, end alle de Medicamenter han har taget ind i et halvt Aar. Ach hvor mægtig er dog Kierlighed.

Mad. Argante.

Jeg vil sige Farvel.

Eraste.

Madame, tillad mig den Ære at ledsage eder.

Lisette.

Jeg maa gaae need og passe paa min Forretning; den Gamle bier efter mig, thi han kand ikke udrette noget uden mig. Jeg maa tilstaae at denne Samtale var en meget smuk Begyndelse for den förste gang, imellem 2 Personer, som har forlovet sig tilsammen.

II. Act.

Scen. I.

Mad. Argante, Isabelle, Eraste.

Mad. Argante.

Ney, I maa ikke holde os længer op, lad os kun gaae.

Eraste.

Jeg kand ikke forlade eder, eller lade eder gaae bort, dersom I ikke giver mig en liden Fortröstning.

Mad. Argante.

Jeg vilde önske, at jeg kunde give eder Fortrinet.

Eraste.

Saa er I da saa ubarmhiertig, Madam, at I for mine Øyne kand fuldföre dette aftalte Giftermaal, da I dog har givet mig Löfte paa den deilige *Isabelle*; kunde jeg vel see mig adskilt fra hende, uden at döe?

Mad. Argante.

Da jeg gav jer dette Löfte, da soer I mig til, at

at eders Farbroder, i Betragtning af denne Forbindelſe, vilde teſtamentere eder alle ſine Midler; nu vil han ægte min Daatter og tilbyder hende det ſamme Teſtamente, har jeg da Uret?

Eraſte (til *Iſabelle.*)

Vil I ogſaa give eders Samtykke dertil, Jomfrue?

Iſabelle.

Ja, min Herre; han ſkal gandſke viſt blive min Mand, og har I ikke ſelv gandſke nyligen ſagt mig, at, hvor ſtor Affky en Daatter end kunde have for et Parti, ſom maatte tilbydes hende, ſaa burde hun dog følge ſine Forældres Villie?

Eraſte.

Men ſeer I ikke, at jeg ſnakkede ham efter Munden, paa det jeg ved denne Liſt kunde giöre hans Anſlag til intet? Der ere viſſe Gemytter, ſom man maa ſnakke efter Munden, og ſom man aldrig faaer nogen Bugt med, derſom man ſiger dem plat imod. Saaledes er min Farbroder beſkaffen. Men kand I for Penges ſkyld opofre ſaa kiær en Daatter?

Mad. Argante.

Men betænk, hvad got han vil giöre hende.

Eraſte.

Lov mig, at I vil ophæve denne Forlovelſe, ſaa lover jeg jer, at jeg i denne Dag ſkal ſaaledes forandre hans Tanker, at Sagerne ſkal gaae ſom jeg önſker, og at han ſkal giöre ſaadant et Teſtamente, hvorved jeg ſkal blive lykkelig.

Mad. Argante.

Derſom I kand faae ham til at giöre det, ſaa

skal ingen have min Daatter uden I. Jeg vil skrive ham et par Ord til og lade ham vide, at hans Alder og slette Helbred skikker sig ikke til Ægteskab; at jeg snart skulde blive Aarsag til hans Dôd, om jeg gav ham min Daatter, at jeg tager mit Löfte tilbage, og at han maa ikke meere tænke derpaa.

Isabelle.

Jeg vil adlyde eder med den allerstôrste Fornöyelse.

Eraste.

Ach! hvor lyksalig er jeg! Men der er *Lisette*; hvorledes er det med min Farbroder?

Scena. II.

Lisette. Mad. Argante. Isabelle. Eraste.

Lisette.

Nu kommer han strax efter mig.

Mad. Argante.

Jeg vil lade jer blive alleene hos ham; men förend jeg gaaer bort, vil jeg skrive ham en Seddel til. I maa paa eders Side stræbe med mig.

Eraste.

Den Belönning jeg venter, kand forsikkre jer om min Nidkierhed.

Scen. III.

Eraste. Lisette.

Lisette.

Nu saa vil I da taale, at eders Farbroder paa sin gammel Alder og for jeres Øyne skal indlade sig

ſig i ſaadant et taabeligt Ægteſkab; og ſaaledes beröve eder de Midler, ſom I bör have?

Eraſte.

Ach! mit kiære Barn, jeg er færdig at fortvivle. Men Sagen er endnu ikke gandſke afgiort, og hans Kierligheds Ild kand meget vel blive dempet og gaae op i Rög. Hendes Moder har for min ſkyld forandret ſin Meening, og vi har overlagt med hinanden, at hun ſkal ſkrive ham et par Ord til, og takke ham for hans Tilbud, men tillige foreſtille ham, at han er lit for gammel til at blive hendes Sviger Sön.

Liſette.

Jeg vil ogſaa paa min Side hielpe til at befordre dette Anſlag. Thi hvad vilde der omſider blive af dette Teſtamente, ſom vi grunder al vores Forhaabning paa, og ſom ſkal engang bringe vores Giftermaal i Stand og giöre baade *Eraſte* og *Criſpin* lykkelig? Vi maa ved vores Forſtand befordre vores Velſtand, og faae dette Ægteſkab omſtödt, det maa koſte hvad det vil. Jeg har ladet hans Apotheker vide noget deraf. Det er en lille hidſig Krabat, han er her paa Timen, og I maa troe han vil læſe for ham, ſom han fortiener. Meener I vel, at jeg er ſom andre Toſſer, der legger Hænderne i Skiödet, og lader andre Arbeide? Men der kommer *Geronte*.

Scen. IV.

Geronte. Eraſte. Liſette.

Geronte.

Den Colik angreb mig i en meget ubeleilig Tiid.

Tiid. Jeg har aldrig paa engang fundet mig besværet med saa meget Ondt. Mon de ere ikke bleven fortörnede, som de havde Aarsag til, fordi jeg saa pludseligen forlod dem?

Eraste.

Man maa jo holde en Syg alting til gode.

Lisette.

Mr. *Eraste* har paa eders Vegne holdt dem med Sælskab. Imidlertid maa jeg sige, at siden I vilde handle om saadan en vigtig Materie, som Ægteskab, saa var eders Indgang ikke synderlig kiön.

Eraste.

Min Farbroder vil giöre det bedre en anden Gang; nok er det, at han har udvalt sig en fortreflig Person til sin Ægtefælle.

Geronte.

Det er sandt; imidlertid staaer det mig noget imod at tænke paa Ægteskab, nu jeg er saa gammel. Men siden jeg har lovet det - - - - -

Lisette.

I skal aldeles ikke tvinge eder selv i den Post; man regner det nu omstunder ikke saa nöye; Mr. *Eraste* paatager sig gierne at fuldbyrde eders Löfte.

Geronte.

Sagen er ikke meere at forandre, jeg maa fölge min Skiæbne. Jeg vilde nok have et lille Giæstebud, som ikke kostede meget, men var dog noget nyt.

Eraste.

Forlad eder kun paa mig, jeg skal nok have Omsorg

Omsorg for denne Höytid, for Klæder, Giæstebud og alt hvad der udfordres. I dette fald kand jeg bedre gaae eder til Haande, end eders Doctor.

Geronte.

Men föer mig ikke i alt for stor Bekostning.

Lisette.

En fornuftig Overflödighed maa regiere overalt, og saaledes böde paa eders bedrövelige Anseelse; vi maa ogsaa have Musikanterne herhid, og jeg vil selv dantse Cotillon med jer.

Geronte.

Jeg kunde i mine unge Dage giöre alting med saa got som den beste.

Lisette.

Og derfor kan I giöre desmindre nu i vores unge Dage.

Scen. V.

En Tiener, Geronte, Eraste, Lisette.

Tiener.

Min Frue, som nu nyligen gik herfra, har befalet mig at bringe eder denne Seddel.

Geronte (tagende Seddelen.)

De ere uden Tvivl bekymrede for min Helbred; jeg maa læse den; *Lisette*, hent mig mine Briller.

Lisette.

Er det Umagen værd, at giöre saa mange Forberedelser for at læse en Seddel; Giv mig den, jeg skal nok læse. Hun læser:

Min Herre, efter vores sidste Samtale har jeg over-

overveyet det foreſlagne Giftermaal, og befinder at det ikke ſkikker ſig enten for den eene eller for den anden; altſaa vilde I ikke tage det ilde op, at jeg giver eder fri fra eders Löfte, og tager mit ligeledes tilbage, og at jeg er eders allerydmygſte og allerſkyldigſte Tienerinde

Mad Argante.

og neden under

Ijabelle.

Nu kand I da, uden nogen Betænkning ſkiötte jer ſelv og gaae hiem, der har I jeres rigtige Atſkeed.

Geronte.

Hvad ſiger du om dette, *Eraſte*?

Eraſte.

Det kommer mig noget ſælſomt for; men hvorfor vil I opholde jer over denne lumpne Seddel, man maa tvinge dem til at holde deres Löfte.

Geronte.

Ney det lader jeg vel blive at fölge dit Raad. Alle mine Sandſer ere nu indtagne af en pludſelig Fornöyelſe. Jeg veed ikke hvorledes jeg kunde være ſaadan en Fiende af mig ſelv, og ſtyrte mig i denne yderligſte Fare. Min Skiæbne har draget mig imod min Villie til dette Ægteſkab og ingenlunde Kierlighed.

Liſette.

Det vil jeg nok troe, uden at I behöver at bande derpaa. Hvad Pokker bilder I jer ind at Cupido ſkulde giöre i et halvdödt Legeme, hvor hans Fakkel ſnart vilde blive ſlukt; meener I vel,

at

at han gider boe hos Flod, Hoſte, og i et Legeme, ſom altid er fuldt af Sygdom og Medicamenter.

Geronte (til Tieneren.)

Gaae kun need og bie lit, du behöver ikke at haſte, jeg ſkal ſtrax give dig Svar til din Frue. Kand I nu ſee hvorledes jeg i en Haſt fatter en Slutning, hvorved jeg paa engang ſlaaer mig fra dette Giftermaal?

Liſette.

Min Herre, man burde udbaſune eders Berömmelſe i den heele Bye. Det kalder jeg en ret Manddoms Gierning.

Eraſte.

Det var en formaſtelſe, at I paa jeres Alder og ſaa ſyg og ſkröbelig ſom I er, vilde tage en Kone, og paa ſaa höytidelig en Dag giöre eders Bröllup til en ſörgelig Liigfærd.

Geronte.

Men nu nyligen priiſede du mit Forſæt og min Kierlighed.

Eraſte.

Nu nyligen giorde I vel, men nu giör I langt bedre.

Geronte.

Eſterdi jeg er nu kommen i Rolighed, og en fornuftigere Slutning har drevet diſſe Dunſter, denne Kierlighed og Ægteſkabs Griller af mit Sind, ſaa vil jeg beſkikke mit Huus og de Midler, ſom Himlen har givet mig, og ved et lovligt Teſtamente giöre dig til min eeneſte Arving.

Eraſte.

Ach, min Herre, jeg beder at I vil forſkaane

mit

mit bevægede Hierte for denne Tanke. Jeg kand ikke uden Suk höre jer nævne det Ord Teſtamente; thi det ſynes at forkynde mig, at jeg inden kort Tiid vil erfare den bedrövelige Hændelſe, ſom ſkal fölge derpaa, og den Ulykke, ſom jeg umueligen kand overleve. Jeg ſkælver naar jeg tænker paa dette forfærdelige Øyeblik.

Geronte.

Det er ſaa meget desbedre; det er en Virkning af dit gode Gemyt. Jeg vil da giöre dig til min eeneſte Arving, men jeg har endnu 2 Paarörende, ſom Blodet taler got for hos mig, den eene, er min Söſter Sön, og du veed nok hans Navn, han er en Herremand, men, ſom jeg har hört, ſkal han være meget fattig; den anden er en Enke, ſom har ögſaa kuns lidet til beſte; hun er min Broder-Daatter; hun har giftet ſig, endſkiönt hun var gammel, med en visBaron i Jylland, ſom havde ingen anden Rigdom end hans Forfædres Slegtregiſter. Jeg vil da i Betragtning af det oprigtige Venſkab, ſom jeg i forrige Tider har baaret til deres Fader og Moder, teſtamentere hver af dem 20000 Rdlr. contant.

Liſette.

20000 Rdlr.! Det var jo en umaneerlig Gave. En Söſter-Sön fra Flensborg, en Broder-Daatter fra Jylland, ſkulde nyde ſaadan en Capital, ſom denne, til at kiöbe Proceſſer for og at trætte bort. Fy, ¼ Parten var nok til diſſe tvende Staadere.

Geronte.

Jeg har aldrig ſeet dem; men dette kand jeg ſige jer, at de har begge to ſkrevet mig til, at de vilde inden kort Tiid komme her til Byen, for at

at ſee mig, omfavne mig, og ſiden reiſe fornöyet hiem igien. Jeg ſkulde ikke tænke at du fortryder paa, at jeg giver dem ſaa meget, at de kand ſkikkeligen leve af efter deres Adelige Stand.

Eraſte.

Min kiære Farbroder, er I ikke ſelv Herre over eders Midler? Jeg vil være fornöyet med alt hvad I giör.

Liſette.

Og jeg er misfornöyet med denne ſidſte Poſt, og ſkal ſætte mig af min yderſte Magt imod ſaadant et Teſtamente Men I tænker ikke paa, at Tieneren venter efter Svar.

Geronte.

Jeg vil gaae hen og affærdige ham, men kommer ſtrax igien.

Liſette.

Har I glemt, at eders höyre Arm har været lam i en Maaned, ſaa at I hverken kand ſkrive eller underſkrive?

Geronte.

Det er ſandt; *Eraſte* ſkal fölge med mig, og jeg ſkal ſige ham et Brev til, hvis Indhold ſkal ikke meget behage *Mad. Argante*; det er jeg forſikkret paa. Kom, *Eraſte*, gaae med mig.

Eraſte.

Det er min ſtörſte Pligt og Fornöyelſe at adlyde eder, min kiære Farbroder.

Scen. VI.

Liſette (alleene.)

Nu faaer vore Sager en gandſke anden Anſeel-

se, og Lykken begynder omsider at giøre os et mildt Ansigt. Ach! er du der, *Crispin*, hvor Pokker kommer du fra?

Scen. VII.

Crispin. Lisette.

Crispin.

Jeg har, min Troe, løbet som en Jagt-Hund for at tiene dig. Disse Notarier ere Folk, som man ikke læt kand komme i Tale. Den eene var ikke hiemme, den anden var ude i Byen. Men jeg har dog omsider snuset dem op, hvor man havde sagt mig; I en Hauge, ved et got Bord, i et lille Lysthuus, hos Fruentimmer, som jeg syntes ret got om. Jeg troer at de afgiorde nogle stiltiende Sager.

Lisette.

Got. Men veed du hvorfor *Mr. Geronte* har laadet dem hente?

Crispin.

Ney.

Lisette.

For at opsætte hans Ægteskabs Contract.

Crispin.

O Pokker! vilde han spille os saadant et Puds paa hans gammel Alder?

Lisette.

Ja vist, Cupido har af *Isabelles* Skiønheds Kogger taget en Piil, hvormed han har gandske saaret den arme Mands Hierte. Og for at giøre hans Arvingers Haab til intet, saa vilde han selv giøre

giöre sig en ret Livs Arving. Men til al Lykke vil Himmelen ikke have det saa; nu tænker han paa at giöre sit Testamente, hvor han vil giöre din Herre til sin eeneste Arving.

Crispin.

Han kunde aldrig giöre bedre, enten for ham, eller for os. Det er en alt for god Tidende, og jeg maa derfor omfavne dig, og atter omfavne dig, af mit inderste Hierte. Jeg er gandske overvundet af Glæde og Kiærlighed, og maa önske dig til Lykke - - - - Min Kierlighed tager selv Deel deri, det er en allerkiæreste Tidende, og er alleene Guld værd. Jeg maa endnu engang omfavne dig, min Allerkiæreste.

Lisette.

Vær lit meere fornuftig og ærbar i din hæftige Glæde.

Crispin.

Om Forladelse; jeg vidste ikke selv hvad jeg giorde, af bare Glæde.

Lisette.

Men saasom der er ingen Ting fuldkommen her i Verden, og alting gaaer os ikke altid efter Önske, saa vil han sætte en fortrædelig Post i Testamentet.

Crispin.

Hvad er det for een, mit Barn?

Lisette.

Han giver af sine reede Midler 40000 Rdlr. til 2 af hans Paarörende, som han har aldrig seet.

Crispin.

40000 Rdlr. i reede contante Penge! Det er jo

det Solideſte i den heele Arv. Reede Penge giör jeg altid meeſt Væſen af. Ney, min kiære Mr. *Geronte*, deri ſkal I have löyet, det ſkal aldrig ſkee, det er mig, ſom ſiger det. I har alt for haſtig giort eders Regning uden mig. Hör, hvem ere diſſe Paarörende?

Liſette.

Den eene er en Herremand fra Flensborg. Den anden er en Baroneſſe og Enke uden Midler. Hun opholder ſig jævnligen i Aalborg, og ſom jeg har hört af mange Folk, ſkal hun være meget trættekiær, ſom af 25 Proceſſer taber 30 hvert Aar.

Criſpin.

Det kalder jeg at drage Qvint-Eſſencen udaf Profeſſionen. Men ſiden hun har ſaa god Lykke i hendes Proceſſer, ſaa maae man lade hende tabe denne med.

Liſette.

De kommer her begge to med det förſte; min kiære *Criſpin*, du maa i din Hiernes Ruſtkammer opſöge noget nyt og liſtigt Paafund, hvorved man kand bringe den Gamle fra at giöre ſaadant et Teſtamente.

Criſpin.

Har han nogen Tiid ſeet diſſe 2 Paarörende?

Liſette.

Aldrig. De har alleeneſte ved Skrivelſe ladet ham vide, at de vilde komme til Kiöbenhavn og beſöge ham.

Criſpin.

Er mit Anſigt ikke alt for bekiendt her i Huuſet?

Liſette.

Lisette.

Du veed selv, at *Geronte* har næsten aldrig seet dig. Og jeg er forvisset om, at han endnu ikke veed hvorledes du seer ud.

Crispin.

Got. Veed min Herre dette farlige Anslag, hvad hans Farbroder har i Sinde, og den Uret han vil giöre ham?

Lisette.

Ja han veed det alt for vel, han er færdig at springe i Flint derover; og saae gierne at der var nogen som kunde afværge denne Ulykke.

Crispin.

Denne *nogen* skal jeg være, der har du min Haand paa, at disse Paarörende skal ikke faae en Skilling, jeg vil at *Geronte* skal fatte saadant et Had til dem, at han ikke alleene skal giöre dem Arvelöse, men end og give dem sin Forbandelse, dem, deres Börn, Börne-Börn, Börne-Börns-Börn, og alle deres Efterkommere til ævig Tiid.

Lisette.

Hvad kand du, *Crispin* - - - -

Crispin.

Hör, giv dig kun tilfreds; den Belönning som er mig lovet, skal giöre alting læt for mig. Thi du veed selv at jeg skal blive din Mand, dersom - - - -

Lisette.

Det veed jeg; - - - - men dog - - - -

Crispin.

Hvorledes da?

Lisette.

Du seer mig ud til at være en grum Skielm.

Crispin.

Lad os ikke bebreide hinanden vore Feil.

Lisette.

Man veed dine Trækker og Pudserier.

Crispin.

Det kand gaae lige op; veed jeg ikke ogsaa dine?

Lisette.

Du er allevegne i Gield, og vil blive deri lang Tiid.

Crispin.

Det har jeg tilfælles med mange store og fornemme Folk: Men endeligen, saa har du ikke Aarsag til at bekymre dig om den Post. Farbroderens Testamente skal betale min Gield. Og den drömmer ikke derom, som skal betale den for mig. Men der kommer nogen.

Lisette.

Det er *Geronte*; farvel, gaae bort, og bliv der neere til jeg kommer: jeg skal strax være hos dig, og lære dig, hvad der behöves til din Rolle, hvad du skal sige og göre.

Crispin.

Hör, hör, jeg veed allereede min heele Rolle uden ad; vittige Folk behöver ingen Skolemester.

Scen. VIII.

Geronte, Eraste, Lisette.

Geronte (med et Brev i Haanden.)

Her i dette Brev skriver jeg til Moderen saaledes

des ſom jeg bôr, men jeg önſkte, at en vildefortælle mig hvorledes hun antager denne lille Compliment; Jeg troer gandſke viſt hun vil blive meget beſtyrtſet.

Eraſte.

Derſom min kiære Farbroder vil betroe mig Brevet, ſaa lover jeg at levere det i hendes egne Hænder, og at fortælle jer alt hvad hun ſiger og giör, naar hun læſer det.

Geronte.

Skulde det vel ſkikke ſig, at jeg ſendte dig ſelv?

Eraſte.

I kand aldrig giöre mig en ſtörre Fornöyelſe.

Geronte.

Siig dem og mundtligen, at de maa ikke tænke meere paa dette Giftermaal, ſom jeg agter gandſke lidet.

Eraſte.

Jeg veed eders Hiertens Meening.

Geronte.

At jeg vil giöre dig til min eeneſte Arving og give dig alle mine Midler.

Eraſte.

Jeg kiender deres Gemyt, de vil begge briſte af Harm derover. Giv jer kun tilfreds, jeg veed nok hvad jeg ſkal ſige, og jeg ſkal ſtrax fortælle eder, hvorledes vores Samtale löber af.

Scen. IX.

Geronte. Liſette.

Geronte.

Ja, ſiden jeg har fattet dette ædle Forſæt,

saa finder jeg mig halvparten meere læt og frisk end iór.

Lisette.

Min Herre, I har giort, som I burde giöre. Men jeg hörer nogen komme. Det er Mr. *Clisterius*, eders Apotheker.

Scen. X.

Mr. Clisterius. Geronte. Lisette.

Geronte.

See! Velkommen her, saa snart jeg seer jer; bliver jeg meere munter og fornöyet.

Clisterius (fortörnet.)

God Dag, min Herre, god Dag.

Geronte.

Om jeg ikke seer feil, saa er I vreed, hvad?

Clisterius.

Der har jeg Aarsag til.

Geronte.

Hvem har saaledes kommet Galden til at löbe over hos jer?

Clisterius.

Hvem der har giort det?

Geronte.

Ja.

Clisterius.

Eders Daarligheder, eders Galskaber.

Geronte.

Hvordan.

Clisterius.

Clisterius.

Jeg har nyligen hört en meget deilig Tidende om jer, som glæder mig mangfoldigen.

Geronte.

Ih! min Herre, hvad er det for een?

Clisterius.

Men er der ingen Skam i jer, at I paa den Alder vil begaae saadan en Urimelighed.

Geronte.

Hvori bestaaer da den?

Clisterius.

U-agtet eders graa Haar, saa burde I endnu have nogle Gran Nysekrud. Man har sagt mig i Byen, at det er en afgiort Sag, at I har i Sinde at gifte jer.

Lisette.

Hvad, er det ikke andet end det?

Clisterius.

Hvordan kand man vel begaae en större Daarlighed i sin heele Livs Tiid?

Geronte.

Men om nu saa var, hvorfor giör I saadan en Allarm over det; I har jo selv for en Maaned siden taget jer den anden Kone.

Clisterius.

Det er en gandske anden Sag; har I vel det Mood og Hierte, den Manddoms Styrke, som udfordres til Ægteskab? Jeg maa ret lee ad jer, at I vil ligne jer imod mig. Jeg har haft 14 Börn med min förste Kone, Mad. *Clisterius*; Og dersom

Döden hindrer mig ikke i mit Arbeide, saa haaber jeg endnu at faae ligesaa mange med den anden.

Lisette.

Deri giör I meget vel.

Clisterius.

Troe mig, eders udtærede Legeme er ikke skikket til at gaae i denne Strid. Jeg har læst i Hyppocrates, Stædet erindrer jeg ikke, det kand og være lige meget, en gandske vis Sentents, som ingen kand sige imod, at en gammel Mand, som tager en ung frisk Pige til Ægte, han skiærer Halsen af sig med sin egen Kniv.

Virgo libidonosa senem jugulat.

Lisette.

Hvad, forstaaer I ogsaa Latin, Mr. *Clisterius?* I kunde jo paa den Maade engang blive Doctor.

Clisterius.

Jeg, gid jeg aldrig blive saa gal; de ere allesammen dumme Eseler, eller i det mindste de ¾ af dem; de har giort mig hundrede Fortræder, og i den Processf, som de har været saa taabelige og begyndt imod os, har jeg alleene holt Stangen imod det heele Medicinske Facultet. Tænk engang, de vilde tvinge alle Apothekere til at de skulde selv tillave og sætte deres Clisterer, og at alle vore Svenne og Drenge skulde allenestę staae hos og see derpaa.

Lisette.

Ey fy, disse Doctore maa være nogle pudseerlige Folk.

Clisterius.

Det skulde ladt artigt, at see mig med Briller paa

paa, forrette disse hemmelige Sager, ligesom en ung Læredreng; det var jo at sætte os til at lære a. b. c, naar vi vare 60 Aar. Hvilken Skam vilde dette ikke været for det heele Apotheker Laug.

Geronte.

I har giort meget vel deri, at I har holdt det ud med dem i denne Processf.

Clisterius.

Jeg havde sat mig for, förend jeg skulde faldet til töye, at anvende mit heele Apothek paa denne Sag, indtil min sidste Morter.

Lisette.

Det var jo et meget naragtigt Anslag af disse Doctore.

Clisterius.

Naar jeg falder paa en Ting, saa er jeg egensindig som en Carlol-Hest.

Geronte.

Der giör I ret i; disse Folk vilde giöre jer Fortræd; men hvad har jeg giort jer imod, som I er saa vreed for?

Clisterius.

Hvad I har giort mig imod? I vil tage en Kone, for at myrde jer selv, og jeg alleene skal have al Skylden og Eftertalen derfor, at I döer. At gifte sig, I? I er jo ravgal.

Geronte.

Min Hr. Apotheker.

Clisterius.

Det var bedre at man dreyede Halsen om paa jer.

Geronte.

Men, min Herre.

Clisterius.

Clisterius.

I maa heller tage gode Medicamenter, med gode Siruper og Draaber og Pulper.

Geronte.

Min Herre.

Clisterius.

Gode Senepsblade, got Engelsk Salt, Rabarbara.

Geronte.

Min Herre, et eeneste Ord.

Clisterius.

God Essentia dulcis, Staals Pulver, Hofmans Piller. See det har I behov, men en Kone.

Geronte.

Men!

Clisterius.

Mit Apothek skal aldrig meere staae jer aabnet; dersom han laae for Döden - - -

Lisette.

Men, min Herre.

Clisterius.

Og han behövede den mindste Lindring, eller det mindste Bad, ja en eeneste Draabe Honning eller Decoctum, saa vilde jeg see ham crepere, som en gammel Muskedonner; hvilken deilig Ungkarl, til at gifte sig!

Lisette.

Men, min Hr. *Clisterius.*

Clisterius.

Hvilket fornöyeligt Ægteskab, hvilken kiön lille Dukke.

Lisette.

Lisette.

Min Herre, hör os dog.

Clisterius.

Ney, ney, jeg vil ikke have meere med jer at bestille. Jeres Tiener, jeres Tiener.

Scen. XI.

Lisette. Geronte.

Lisette.

Gid du var paa Bloksbierg. Ney jeg har aldrig seet saadant et Creatur. Om man ret skulde maale ham, saa troer jeg, han er ikke hövre end hans Spröyte, og kand stöye som tree; disse smaa Kræ ere allesammen nogle hidsige og urolige Folk.

Geronte.

Nu kommer han her aldrig meer; det giör mig ont at han gik bort.

Lisette.

I kand faae 1000 for een; der er en af mine gode Venner, som nyligen er bleven Apotheker, og har lovet at han vil betiene eder for got Kiöb; den maa vi lade hente; han siger, at han har noget besynderligt for eder, en god Sirop, Casse, Senesblade, Rhabarbara, altsammen got og frisk. Som skal giöre bedre Virknig og Tienesse hos jer end det som koster 4 gange saa meget.

Geronte.

Lad ham da komme.

Lisette.

Det skal skee.

Geronte.

Geronte.

Jeg maa gaae ind og hvile mig; kom med, *Lisette.* Denne Mr. *Clisterius* har gandske opirret mit Sind.

Lisette.

Glem ikke, naar I kommer i Rolighed, at giöre mig noget got i jeres Testamente.

Geronte.

Det skal jeg ogsaa; (for sig selv.) ald den stund det ikke koster mig noget.

III. Act.

Scena. I.

Geronte. Lisette.

Geronte.

Eraste bringer mig intet Svar tilbage; hvad mon denne Opsættelse betyder?

Lisette.

Og hvorfor vil I bekymre jer saa stort derom? Nok er det at I bör være fornöyet med jer selv. I har aldrig giort en meere heroisk Gierning, end at I slog dette Giftermaal af eders Tanker, der var baade saa begrædeligt og latterligt.

Geronte.

Jeg er ogsaa fornöyet med mig selv i denne Post, og Mr. *Clisterius* havde stor Ret; thi jeg maatte ligesaa gierne bundet en Steen om min Hals og styrtet mig hovedkuls ud ved Christianshavns Broe.

Lisette.

Lisette.

Ja, det var endnu hundrede gange verre; men nu er alting got igien.

Scen. II.

Crispin (som en Landsby Herremand) Geronte. Lisette.

Crispin (banker.)

Hola, hey, er her ingen? Jeg troer alle Folk ere uddöde her, Tienere, Karle, Piger; Jeg maa banke og raabe saa meget jeg vil, saa kommer der ikke et Menniske. Gid det Huus var paa Bloksbierg.

Lisette.

Hi! hvem pokker banker saaledes paa? Hvad vil I, min Herre? hvad for en ond Aand regierer jer? Bærer man sig saaledes ad, naar man vil besöge en Syg? (*sagte*) Hillemænd, det er *Crispin*, ja min troe er det saa.

Crispin (sagte.)

Du seer ret nok, mit kiære Barn, det er mig selv. God Dag, god Dag, min Pige, man har sagt mig i Byen, at her skulde boe en Mand som heder *Geronte*. Kunde man vel faae ham i tale?

Lisette.

Hvorfor ikke? der er han.

Crispin (rystende ham ved Armen.)

Ha, det er mig ret kiært. See min Herre, der er min Haand, jeg svær jer til at jeg er jeres Tienere. Hid med jer Haand. Den Fornöyelse jeg finder i at see jer, er saa stor, at jeg kand ikke nokfom beviise jer den.

Geron-

Geronte.

Jeg troer denne Karl vil lemlæste mig.

Crispin.

I seer saa meget bestyrtset ud. Jeg fornemmer nok, at I har Umag for at kiende mig igien; mit Ansigt kommer jer nok gandske fremmed for? Men veed I, hvoraf det kommer? Det kommer deraf at I har aldrig seet mig för.

Geronte.

Det troer jeg nok.

Crispin.

Men min salig Fâr, Mr. Alexander von Windhausen, en Holstcensk Herremand giftede sig med en Jomfru, som man sagde, skulde have været eders Söster, og som bragte mig til Verden i den 4de Maaned efter Bröllupet. Min Fader blev meget fortrydelig over denne Hastighed; men en forstandig Ven sagde ham i Fortrolighed, at det var vel sandt, at min Moder endnu ikke tog Tiiden saa nöye i agt med hendes Barsel-Seng. Men denne Vilfarelse var ikke saa usædvanlig blant Fruentimmerne; det var kun en liden Forregning, og en Feil i Chronologien.

Geronte.

En Feil i Chronologien?

Lisette.

Hvorledes skulde vel et Fruentimmer kunde regne saa rigtig, som en Mand?

Crispin.

Nu da; dette Fruentimmer var saa nem til at undfan-

undfange, at naar jeg ret eftertænker alting, saa skammer jeg mig undertiden derved; men enten det nu er min Skam eller min Ære, min Skade eller mit Gavn, saa har hun bragt mig til Verden, og derved giort mig til jeres Söster-Sön, efterdi min Moder var jeres Söster.

Geronte.

Jeg maa sige jer, min gode Söster Sön, i fald I ogsaa er det, at I er en Nar, som kommer her og fremförer saadan Snak. Min Söster var dydig og forstandig, og ingen kand bebreide hende, at hun har begaaet noget, som kunde forringe hendes Ære.

Crispin.

Det troer jeg nok; imidlertid siger dog Folk, som har kiendt hende, at hun var ikke af de allerkydskeste. Men hvorom alting er, enten jeg er ægte eller uægte, enten hun har bragt mig til Verden for tilig eller for silde, saa er jeg eders Söster Sön, til Trods for heele Verden. Ja det som meere er, jeg er eders Arving, og jeg er nu kommen her hid fra Flensborg alleeneste for at tage imod denne Arv.

Geronte.

Det er meget vel giort, og jeg priser dette Forsæt; men hvor snart vil I reise igien?

Crispin.

Det kommer an paa hvor lang Tiid I har endnu at leve i. Hör, min kiære Morbroder, vær forsikkret om, at jeg ikke reiser herfra, förend jeg har seet jer vel mageligt nedlagt, indpakket, og tilnaglet i fire Fyrre-Bræder.

Lisette.

Min Herre, denne Söster Sön siger sin Meening gandske reent ud.

Geronte.

Sandt at sige, jeg er gandske forskrækket derover.

Crispin.

Jeg er forsikkret om, i Henseende til jeres Gemyts Beskaffenhed, at det vil blive en stor og fuldkommen Arv, som I efterlader; at jeg vil finde heele Skiepper Guld og Penge efter jer; Thi man siger, at I er en Gniere, en Ludring; og jeg veed, at I med en Heroisk Standhaftighed lod jer offentligen brixe for at fortiene 2 skl. Man har endog sagt mig, at I ved meere end en Leilighed har faaet Titel at en Aagerkarl og Skindere.

Geronte.

Veed I vel, min gode Söster-Sön, som förer saadan Snak, at dersom jeg endnu kunde bruge begge mine Arme, saa skulde jeg kaste jer ud igiennem Vinduet?

Crispin.

Mig?

Geronte.

Ja, ret jer, og pak jer strax herfra.

Crispin.

Ha ha ha. Jeg maa ret lee ad jer, at I tör snakke saaledes. Det kommer jer til at pakke jer og at gaae paa Dörren. Huuset hörer mig til, og alt hvad jeg kand tilstaae jer, det er at taale, at I bliver her endnu til I döer.

Lisette.

Lisette.

Ah Himmel, hvilken Skielm!

Geronte.

Jeg veed ikke selv hvor jeg er.

Crispin.

Kom, mit Barn, vær saa god og för mig hen i Stadse-Stuen; Er det næst ved dit Kammer? Du staaer mig ret vel an. Og vi kand i Nat snakkes ved i al Magelighed. Lad mig faae god Mad, en varm Stue, Kielderen op, og fulde Flasker af den nydeligste Viin; den Gamle har det i Ryggen, han kand taale det, og man kand driftigen pille ham af indtil Beenene.

Min kiære Morbroder, jeg behöver i Aften et par hundrede gode ny Ducater, lad mig faae dem paa Afslag, hvis ikke, skal jeg i morgen, med jeres Tilladelse, sætte Ild i Huuset med min egen Haand.

Geronte.

O Himmel, har man nogen Tiid seet Magen til denne Uforskammenhed.

Lisette.

Dette er aldrig jer Söster-Sön, min Herre; det maa være Fanden selv. I maa see at faae ham paa Dören med det gode.

Geronte.

Min kiære Söster-Sön, I giör ilde deri, at I med saadan Stolthed kommer og plager en Morbroder som ligger for Döden; lad mig i Rolighed ende mit bedrövelige Levnet; og naar jeg er död, saa kand I arve.

Crispin.

Top, det holdes. Men hvor snart bliver der noget af?

Geronte.

Den grumme Död forfölger mig hvert Trin jeg gaaer, og jeg har i det höyeste ikke meere end 4 Dage at leve i.

Crispin.

Kom an, jeg giver jer 6, men jeg sværer jer til, at dersom I da ikke holder Ord, saa lader jeg jer begrave död eller levende. Farvel, Morbroder, jeg siger jer endnu eengang, hold jeres Löfte, eller jeg skal holde mit.

Scen. III.

Geronte. Lisette.

Lisette.

Ach! hvad var det for en Karl! Hvad for en Söster-Sön har I faaet der, min Herre?

Geronte.

Det er aldrig min Söster-Sön; min Söster var alt for brav en Kone dertil, at hun skulde saa slet opdrage hendes Sön. Det er en stor Oxe, ja han er ravgal.

Lisette.

Imidlertid, naar man ret betragter ham, saa ligner han jer dog noget; I hans Øyne, i hans Lineamenter fremskinner noget, jeg veed ikke hvad; men kort sagt, man kand læt see paa ham, at han er af jeres Familie.

Geronte.

Ja, om han og er, saa har den kun liden Ære af ham. Ach! hvilken lumpen Karl!

Lisette.

Lisette.

Og I vilde have det Hierte, at efterlade eders Midler, og give saadan en kiön Capital, 20000 Rdlr. til denne vakkre Herre?

Geronte.

Jeg, give ham 20000 Rdlr? Jeg vilde hundrede gange heller begrave ham, saa han aldrig kom op meere.

Lisette.

Saa mærker jeg da, at jeres Hr. Söster Sön vil ikke have vundet meget ved denne Reise, og at den arme Diævel kunde lige saa gierne bleven hiemme.

Geronte.

Dersom hans Kiöken beroer alleene paa mine Midler, saa kand jeg allereede forsikkre dig, at han kommer til at döe af Sult, og at han skal ikke faae Leilighed til at giöre sig glad paa min Bekostning.

Lisette.

Der giör I meget vel i; man maa lære Folk at leve. Saaledes ere alle disse graadige Paarörende, de kand ikke skiule deres vanartige Gemytter. De meener at en allereede udlevet Farbroder eller Morbroder bör endnu være dem meget forbunden, fordi de ikke slaaer ham ihiel; men der kommer *Eraste* tilbage, nu vil vi faae at höre, hvorledes alting er löbet af.

Scen. IV.

Eraste. Geronte. Lisette.

Geronte.

Du bliver saa længe borte, og forlader mig

her i en stor Forvirring. En ulyksalig Söster-Sön er kommen mig paa Halsen.

Eraste.

Han mödte mig der neere, gandske hæsblæsende og fortalte mig korteligen hans Ærende her.

Geronte.

Hvad siger du om hans Væsen?

Eraste.

Jeg blev gandske bestyrt over ham. Han bander, han skiænder, han vil sætte Ild i Huuset.

Geronte.

Jeg havde din Nærværelse höyligen fornöden, for at holde Styr paa denne overmaade uforskammede Karl. *Lisette* kand vidne med mig.

Lisette.

Ja, det maa I sige, det liderlige Skarn, som Herren vilde give 20000 Rdlr.

Geronte.

Jeg er bleven anderledes til sinds, og der har du min Haand paa, at han skal ikke faae en Skilling af mine Midler.

Eraste.

Jeg har forrettet det Ærende, som I havde befalet mig, og alting er falden ud efter vores Ønske. Eders Brev har giort saadan en Virkning hos dem, som hiertelig fornöyer mig. I Förstningen viiste de sig meget koldsindige, og vilde skiule deres Hiertes Meening, i det de lode ligesom de foragtede saadant. De stillede sig an, ligesom de lidet bekymrede sig derom. Men da

jeg

jeg ſagde til dem, at I vilde i Dag giöre mig til eders eeneſte Arving, (thi I befalede ſelv, at jeg ſkulde lade dem vide det.)

Geronte.

Ja, det har jeg lovet dig, og det er mit Forſæt.

Eraſte.

Saa bleve de begge to ſaa beſtyrtſte derover, at jeg troer, de forvinder det ikke i et halv Aar.

Geronte.

Det troer jeg nok.

Eraſte.

Men nu ſkal jeg fortælle jer noget, ſom I vil falde i Forundring over, ligeſaavel ſom jeg. Madame *Argante* ſagde, at hun elſkede eders Familie ſaa höyt, at hun tilböd mig ſin Daatter, for ved ſaadan en fælles Foreening at opfylde det Löfte, ſom baade hun og I havde givet hverandre.

Geronte.

Og hvad har du kundet ſvare til dette kiönne Indfald?

Eraſte.

At jeg vilde ikke træde udi eders Fodſpor, uden at have ſpurt eder derom, ja faaet eders Samtykke dertil.

Geronte.

Tænk ikke endnu paa at gifte dig, men lad mit Exempel tiene til at giöre dig viis.

Liſette.

Jeg ſynes meget got om dette Ægteſkab, det er ſom det bör være, og jeg giver mit Samtykke dertil. Det ſkikker ſig vel for Mr. *Eraſte*, at fölge

denne Lyst; men ikke for jer, som bör tænke paa Graven.

Geronte.

Paa Graven, og hvorfor? om I behager. Er jeg da allereede död?

Lisette.

Jeg veed ikke, min Herre, hvad jeg ret skal tænke at I er. Men heele Verden slutter af eders bedrövelige og mörke Anseelse, at I er ikkun en Skygge, som svæver omkring Graven. Og at I alleeneste for visse Aarsagers skyld har ikke endnu ladet jer begrave.

Geronte.

Over saadan din Snak og Næsviished kunde omsider Taalmodigheden forgaae mig.

Lisette.

Jeg forstaaer ikke at sminke Sandheden; min Herre, men jeg siger frit ud hvad jeg meener.

Scen. V.

En Tiener, Geronte, Eraste, Lisette.

Tienereu.

Min Herre, der er en fornemme Frue neere, med hendes Fölge, som vil besöge jer; hun bærer gandske dyb Sorg, og siger at hun er eders Broder-Daatter.

Geronte.

Endnu fleere Paarörende!

Tiener.

Skal jeg lade hende komme op?

Geronte.

Ney vist ikke.

Lisette.

Lisette.

Tag jer i agt, min Herre, og begegne hende ikke saa ilde; I bör jo dog ikke lukke Dören for hende. Gaae hen og lad hende komme op. I maa tvinge jer lit; Hun har nok bedre Forstand end jeres Söster-Sön. Det maatte jo være reent galt, om der iblant saa mange Paarörende skulde ikke findes et fornuftigt og skikkeligt Menneske.

Scen. VI.

Crispin (som en Enke.) Geronte. Lisette. Eraste.

Crispin.

Tillad mig at omfavne eder, min kiære Farbroder, og udviise den Hiertens Glæde og Fornöyelse jeg har over at see omsider en Farbroder, som jeg elsker og ærer hundrede gange meere end mig selv.

Geronte.

Hun er baade sagtmodig og artig; bring strax en Lænestoel hid til min Broder-Daatter.

Crispin.

Vær saa god og giör jer ingen Umag; det strider imod den Respect, jeg er min Farbroder skyldig, at sidde hos ham i en Lænestoel, en Taboret er god nok.

Geronte.

Jeg er allereede temmelig fornöyet med denne Paarörende.

Eraste.

Hun veed i Sandhed at leve, og hun har en deilig Taille.

Crispin.

Ey fy dog, I spotter mig, jeg seer ud, saa man maa blive bange for mig. I forrige Tider var jeg ikke tykkere end saa; men I veed selv hvad det betyder at være gift og faae mange Börn, og allerhelst naar man er saa gandske ung; dette forderver vor Taille forskrækkeligen.

Lisette.

I kunde visseligen endnu passere for Jomfru.

Crispin.

Jeg har haft en meget bedrövelig Pröve paa Ægteskab; min Mand döde fra mig i mit 20de Aar, og efterlod mig baade Enke og Moder. I kand vel tænke, da jeg var bleven saa tilig Enke, og saae endnu temmelig got ud, at jeg lætteligen kunde bleven gift igien. Men min stakkels salig Mands bedrövelige Erindring forpligter mig til at æde min Sorg hemmeligen i mig selv. Jeg har mange fortredelige Dage, men langt kædsommeligere Nætter. Men den forskrækkelige Enkestand, de bedrövelige vaagne Nætter skal dog ikke forleede mig til at begaae nogen Utroskab imod ham. Og dersom jeg kand, saa vil jeg bringe med mig i Graven et Hierte, som aldrig har brændt uden af sin förste Kierlighed.

Eraste.

Ægteskabs Troe er aldrig gaaet videre; og en Artemisa kunde aldrig have bedre Tanker.

Geronte.

Siden jeres Mand efterlod jer baade som Moder

der og Enke i jeres 20de Aar, saa har han vel ikke efterladt jer mange Börn.

Crispin.

Ikke meere end ni; men mit Hierte var saa opfyldt med Sorg, at jeg kom i Barsel-Seng to Aar efter hans Död.

Lisette.

To Aar efter! Det kalder jeg Troskab. Vore Efterkommere skal ikke kunde troe det.

Geronte.

Maa jeg med eders Tilladelse spörge, hvad for et vigtigt Ærende har bevæget eder til at reise fra Jylland.

Crispin.

Först og fornemmeligst min Længsel efter at see jer. Dernæst en vis Proces, som man har været saa taabelig at begynde imod mig, angaaende en Mölle, som ligger paa min Grund. Först exciperede jeg Forum, men da man gik videre, lod jeg giöre lovlig Arrest derpaa og reserverede mig min Ret: jeg forfuldte Arresten, og vant min Sag ved Hiemtinget: man appellerer, man procederer, og omsider interloqverer man mig ved Landstinget.

Lisette.

Interloqverer! Ach Himmel, hvilken Forhaanelse er det. Og I har taalt at man har interloqveret jer? En Dame af Eder Stand at lade sig interloqvere.

Eraste.

Hvorfor stöder du dig saa meget over det Ord? Det er et Ord, som bruges i Rettergang.

Lisette.

Lisette.

Det maa være hvad I behager, saa skulde dog aldrig nogen Dommere interloqvere mig; det er et uskikkeligt Ord, og den Talemaade stöder mig; jeg vil aldrig lide at man interloqverer mig.

Geronte.

Hun faaer undertiden Griller, og forstaaer ikke at tale om Processer.

Crispin.

Denne Proces er ikke den eeneste Aarsag, hvorfor jeg er reist herover. Jeg har hört af troværdige Folk, som har beskrevet mig jeres Levemaade, og som jeg troer, at I var hengiven til meere end een Last, en Drukkenbolt, en Dobler - - - -

Eraste.

Hvordan da? Hvad er dette for Griller!

Crispin.

At I Dag og Nat ligger i visse Huuse, hvor Ærbarhed og Kydskhed sukker under Forfolgelse.

Geronte.

Er det mig, om jeg maa spörge, som I taler til?

Crispin.

Ja, Farbroder, jer selv; I har ingen Aarsag til at blive fortrydelig over denne Tale, efterdi den kommer gandske rigtig overeens med Sandhed.

Geronte.

Jeg veed ikke selv hvor jeg er.

Crispin.

Ja man har endog lagt dette til, at I i meget lang

lang Tiid fôrer et u-anſtændigt og laſtværdigt Levnet med den Mameſelle der ſtaaer, og at I har allereede adſkillige Bôrn med hende.

Liſette.

Med mig! Ach Himmel! hvilke Bagtalerſke Tunger! hvad kommer det dem ved; er det deres Sag?

Geronte.

Jeg veed ikke hvad der holder mig, at jeg ikke lader hende föle Virkningen af min Vrede.

Criſpin.

Efter ſaadan Beretning da, ſom vi har faaet af 1000de ſkikkelige Folk, ſaa har vi ladet jeres Paarörende kalde ſammen; og for at hindre eder i ſaadant et u-ordentligt Levnet, at I ſkal ikke ödelegge eders Midler og forderve jer ſelv, ſaa har vi eenſtemmigen beſluttet, at lade eder efter Lands Lov og Ret giöre umyndig.

Geronte.

Mig, lade mig giöre umyndig?

Liſette.

Ach Himmel, hvad er dette for en Familie?

Criſpin.

Vi veed nok hvad Levnet I fôrer med denne Pige, og vil derfor forekomme at I ſkal ikke faae Tilladelſe at lade jer engang vie til hende, naar I vil döe.

Geronte.

Gaae bort, Madam, og faae aldrig meere Lyſt til at ſætte jer Fod inden diſſe Dörre. Pak jer, ſiger jeg, og det i Øyeblikket, eller jeg - - -

Criſpin.

Crispin.

Hvordan! Slaae en Enke og overfalde hende! O Hielp, o Gevalt, Mord, man vil myrde mig.

Geronte.

Nu det maa jeg tilstaae, er et stort Skarn.

Crispin.

Hvad, tör I skiælde jeres egen Familie, jeres egen Slægt? Dette kand vel fortiene at lade jer indslutte.

Lisette.

Lade Herren indslutte?

Crispin.

Vær kuns ikke saa spodsk. Man kand ogsaa finde Stæd til jer i Börnehuuset.

Lisette.

I Börnehuuset?

Crispin.

Ja mit Barn, giör kuns ingen Stöy. Man veed alt for vel jeres Opförsel.

Eraste.

Man maa dog udforske Grunden i denne Hemmelighed. Lad strax gaae Bud hen efter Politiet.

Crispin.

Hvad, Politiet! Seer jeg ud til at være en Politie-Fugl?

Eraste.

Det vil vi strax faae at see; og jeg vil vide, om man maa komme til Folk med saadan Bulder, og begegne dem saaledes i deres eget Huus. Gaae imidlertid ind i eders Kammer, min kiære

Far-

Farbroder; jeg skal I Øyeblikket sige jer Beskeed om alting.

Geronte.

Ouf! denne Dag, troer jeg, bliver den sidste jeg lever.

Lisette.

Du Ulyksalige, som saaledes næsten tager Livet af en Farbroder! Den heele Familie duer ikke, baade fra Holsteen og Jylland. Ja alle disse Paarørende fortiente at staae i Halsjern ved Gammel-Strand.

Scen. VII.

Eraste. Crispin.

Crispin.

Send kun Bud min Herre, og lad hente Politiet, jeg skal ikke være bange for at oppebie dem.

Eraste.

Ah! er det dig? Ney jeg seer ikke feil!

Crispin.

Ja, bitterknö er det mig. I har begegnet mig her meget grovt og uskikkeligen.

Eraste.

Din Blufærdighed er vel bleven fornærmet ved den Frihed jeg begegnede dig med.

Crispin.

Min Nidkiærhed for at tiene jer har givet mig denne Dragt, og som I seer, saa er mit Anslag gaaet for sig. Jeg har med visse Ord afvendt den Storm, som vi truedes med. Jeg har foreskillet

ſtillet begge diſſe Paarörende, og jeg har under deres Navn ſagt ham ſaadanne Grovheder, at han vil gandſke viſt giöre dem arvelöſe begge to.

Eraſte.

Hvordan? - - -

Criſpin.

I ſkulde nyligen ſeet hvor fortræfligen jeg foreſtillede en Herremand fra Landet med en lang Kaarde og Fiær paa Hatten. I vilde bleven gandſke henrykt over at ſee hvor artigen jeg ſpillede min Rulde ſom en Flensborger. Men jeg maa tilſtaae, at denne Top virker en ſtörre Fripoſtighed i mit Hierte end jeg kand ſige. I denne Dragt har jeg tiuge gange mindre Frygt end ellers, og i det Stæd har Liſt og Hurtighed opfyldt mit Hierte. Ach hvilkën Forſtand, hvilken Forſlagenhed ſtikker der dog i denne Dragt.

Eraſte.

Saa har da min Farbroder faaet andre Tanker om hans Paarörende, og giör ſaadant et Teſtamente, der opfylder alle mine Ønſker. Er der dog et lykſaligere Menniſke i Verden?

Scen. VIII.

Liſette. Eraſte. Criſpin.

Liſette.

Ach, min Herre, hvilket forſkrækkeligt Tilfald! Jeres Farbroder er död.

Eraſte.

Ach Himmel er det mueligt?

Criſpin.

Hvordan! er Herrens Farbroder död?

Liſette.

Lisette.

Ja desverre. I det ringeste er han saa got som död; saa afmægtig er den stakkels Mand. Da han var kommen i sit Kammer, og kunde neppe slæbe Beenene efter sig, kastede han sig paa Sengen, gandske mat og aandelös. Han strakte Armene gandske stivt fra sig, og blev paa engang borte. Endeligen er han, uagtet al min Bistand, falden hen, uden Maal, uden Sands, uden Puls, uden Fölelse.

Eraste.

Jeg er ulyksalig. Det er denne sidste Bevægelse, som du satte ham i, *Crispin*, der vil foraarsage hans Död.

Crispin.

Jeg, min Herre, jeg er ikke Aarsag til hans Död; men han har forstaaet Sagen paa en gandske urigtig Maade. Hvorfor vilde han tage sig mine Ord saa nær; det var hans Penge jeg tragtede efter, men ikke hans Liv.

Eraste.

Vi vil endnu ikke lade alt Haab fare om hans Liv, han falder ofte i saadan Afmagt, at han synes gandske död, og derved giör os gandske forskrækkede.

Lisette.

Ach, min Herre, denne gang er han halv död; jeg, som kiender hans Natur, siger jer, at han maa döe, og at det er umueligt han kand leve nogen Time.

Eraste.

Ach Himmel, *Crispin*, hvilken bedrövelig Hændelse! Skal da min Farbroder döe, uden at giöre

Teſtamente? Og ſkal jeg ved denne forfærdelige Död beröves det Haab at nyde den deilige *Isabelle*? Ach umilde Lykke, ſkal jeg fôle ſaadan Virkning af din Vrede!

Liſette.

Jeg har ſtörre Aarſag til at græde, og jeg taber meere derved end I.

Criſpin.

Friſk, mine kiære Börn, vi maa legge Hovedet i blöd, og viiſe ligeſaa ſtor Standhaftighed, ſom denne Vanlykke udkræver. Det er ikke Tiid at ſtaae her og græde; lad os udviiſe en Tapperhed og Mood, ſom ingen Ulykke kand overvinde.

Eraſte.

Hvortil tiener dette Mood? og hvad kand vi giöre?

Criſpin.

Det er allerförſt meget tienligt, at vi med Fliid bemægtiger os hans Penge-Kiſter, randſager hans Skabe og Skrine, tager Boeſkabet bort, og bemægtiger os alt hvad vi kand forefinde. *Liſette*, du maa holde Munden i nogen Tiid, om du kand. Luk Gadedören til, tag Nöglerne til dig, paa det ingen ſkal komme ind.

Liſette.

Der ſkal ikke komme en Siæl ind, uden min Tilladelſe.

Criſpin.

Lad den Begierlighed efter Rov og et riigt Bytte ikke drive eders hidſige Tapperhed alt for vidt. Fornemmeligen lad os bruge Forſtand og Skiön-

Skiönsomhed i alt hvad vi giör; det er forgæves at Skiæbnen vil sætte sig imod dette Testamente. Og förend saa mange skiönne Midler skulde komme i slemme Hænder, saa skal jeg kalde den afdöde Farbroders Aand op igien; og I skal til Trods for alle Misundere have baade *Lisette* og *Crispin*, baade de onde og gode Aander paa jeres Side.

IV. Act.

Scena. I.

Eraste. Crispin.

Eraste.

(med hans Farbroders Brev-Taske i Haanden.)

Ach, min arme *Crispin*, jeg har nu intet meere Haab. Min Farbroder kand ikke komme til sig selv igien; ald Konst og Lægedom er her forgæves: Den stakkels Mand kand i det höyeste ikke leve over en Time. Og som du seer, *Crispin*, saa vil den Arv, som han havde i Sinde at skiænke mig, ikke giöre mig meget riig.

Crispin.

Lisette og jeg, min Herre, havde ogsaa giort os Regning paa en liden Gave i Testamentet, for at bringe vores Sager i Rigtighed.

Eraste.

Endskiönt den grumme Skiæbne sætter sig imod vores Ønsker, og udviiser al sin Vrede imod os, saa skal dog vores Fliid ikke være gandske unyttig og forgæves; disse 40000 Rdlr. som jeg har her i mine Hænder, og ere som bedrövelige Lev-

ninger af et ulykfaligt Skibbrud, dem kand jeg berge, om jeg vil; det er alle gode Vexel-Obligationer, fom jeg har fundet paa ham.

Crifpin (i det han tager efter Papirerne.)

Tillad mig at tage Deel i eders Bekymring. Denne lille Hierteftyrkning kand tröfte os indtil videre, over et faa bedröveligt Tilfald.

Erafte.

Det er fandt, min kiære *Crifpin*, men du veed nok, at dette er næften ikke fierde Parten af de Midler, fom jeg kunde ventet at arve efter det Teftamente, fom jeg haabede han fkulde giöre; Gaarde og Prioriteter her i Byen, Jordegods og Lyftgaarde paa Landet, Actier i Compagnierne og i Banqven, alle diffe Ting gave mit Hierte en langt inderligere Glæde; ikke at jeg er faa gierrig eller har faadan en umaadelig Begierlighed efter Rigdom, at jeg fkulde tage mig dette Tab faa nær, for Penges fkyld. Ney, mit Hierte er opfyldt med en langt ædlere Attraa; Jeg kand haabe at faae *Ifabelle* med diffe Vilkaar, men uden diffe Midler, uden diffe Fordeele kand jeg ikke faae hendes Moders Samtykke. Og naar der er intet Teftamente, faa mifter jeg, ja jeg mifter ftedfe en Skat, fom mit Livs Lykfalighed beroer paa.

Crifpin.

I har Ret, og eders Tanker ere meget priifelige; men dette er et af diffe uventede og forfærdelige Tilfælde, fom forvirrer al Mennefkelig Forftand, og kuldkafter den allermandhaftigfte Dyd. O du grumme Död, du kunde nok ventet endnu een Time, inden du havde anviift

den

den Gamle ſin Plads i de Dödes Rige, ſaa kunde du ſæt os alle i en fuldkommen Rolighed, og alting var da ſkeet gandſke beleiligen.

Eraſte.

Skal da et Haab, ſom er grundet paa Ret og Billighed, forſvinde og falde hen til unyttig Sorg og Græmmelſe. Kand du da ikke, *Criſpin*, afvende dette ulykſalige Stöd, og i en Haſt finde et Middel imod min Ulykke? Du tænkte nyligen at opfinde Raad til ſaadan en heroiſk Gierning. I ſtore Farer kand man ret udviiſe et ſtort Mood.

Criſpin.

Ja jeg tænkte ret nys, at jeg kunde raade bod paa denne Fortræd, men nu giver jeg mig gandſke tabt. En anden ſkulde i ſlige Tilfælde være ligeſaa raadvild ſom jeg. Derſom det kom an paa at giöre et Teſtamente om, at forandre Navnene, kradſe Tal ud, og ſætte andre i Stæden, i fald Teſtamentet var ikke ſaa fordeelagtig for jer, ſom man önſkte, ſaa kunde jeg maaſkee ved min Behændighed og Kunſt giöre eder nogen Tieneſte. Men at finde et Teſtamente, hvor der er intet, det ſkulde Fanden ſelv med al hans Tilhæng forgæves bryde ſit Hoved med, og imidlertid veed I ſelv, min Herre, at Fanden er ikke et dum Beeſt.

Scen. II.

Liſette. Eraſte. Criſpin.

Liſette.

Min Herre, Notarierne ere der neere, jeg har ladet dem gaae ind i den ſtore Stue. Hvad vil Inu at man ſkal giöre med dem?

Eraste.

Jeg ſeer at min Forvirring tager meere og meere til; du kand giöre med dem hvad du vil, mit kiære Barn. Veed de, at min Farbroder har miſtet al Sands og Maal.

Liſette.

Ney, jeg troer endnu ikke.

Eraste.

Criſpin.

Criſpin.

Min Herre.

Eraste.

O væ!

Criſpin.

O væ!

Eraste.

O Himmel!

Criſpin.

A ha!

Eraste.

Siig mig, hvad ſkal vi giöre?

Criſpin.

Alt hvad I behager.

Eraste.

Skal vi da lade dem gaae igien?

Criſpin.

Ja hvad ſkal vi giöre med dem? Hvad Gavn eller Tieneſte kand de giöre os?

Liſette.

Jeg vil da gaae neer og ſige til dem, at de kand gaae bort igien.

Eraste.

Eraste (holdende paa hende.)

Bie lit endnu, jeg er gandſke nedſlagen. *Criſpin*, du vil ſee mig döe for dine Øyne.

Criſpin.

Jeg vil fölge ſtrax efter jer; thi Sorgen dræber mig.

Liſette.

Ney, jeg vil ikke gaae ret langt. Men ſkal vi alle tree ſtaae her, ligeſom vi vare trofne ved et Tordenſlag?

Criſpin.

Bie lit - - - der falder mig noget ind - - - - det er et underligt Forſæt, det kunde vel hende ſig - - - jeg ſeer - - - jeg bliver gandſke forvildet, og alt hvad jeg ſeer, forvirrer mig meere og meere.

Liſette.

Ey gak pokker i vold, du dumme Beeſt, med din Slidder Sladder.

Eraſte.

Lad os dog höre hvad Forſlag du har i Sinde.

Liſette.

Nu friſk, min kiære *Criſpin*, ſtræb at opfinde noget.

Criſpin.

Lad mig dog betænke mig - - - ja ret ſaa - - - imidlertid - - - hvorfor ikke det - - - - man kunde jo - -

Liſette.

Betænk dig dog ikke ſaa længe. Notarierne bliver keede af at bie ſaa længe der neere. Alting kommer her an paa din Fliid og Hurtighed.

Crispin.

Det er sandt, men omsider er jeg dog bleven forlöst med et Anslag, som skal overgaae al Menneskelig Forstands Kræfter. Du, som synes at være saa hurtig og levende i alting, forlög engang din Indbildings Kraft paa denne Materie, lad os see hvad Forstand du har.

Lisette.

Jeg lader dig selv udföre det, hvem kand være stærkere i Skielmstykker end du? Kierlighed bör opvække din forrige Hurtighed.

Crispin.

Tys - - tie stille - - - - der faaer jeg endnu et Indfald! bitterknö, Jo der har jeg det!

Lisette.

Det er brav.

Crispin.

Jeg sætter mig i en Lænestoel.

Lisette.

Gandske got.

Crispin.

Forstyr ikke min henrykte Geist i sine Tanker; En stor Nathue, som gaaer need over Örene, Vindue Skodderne vel tillukte.

Lisette.

Det er et fortræfligt Indfald.

Crispin.

Ja, min Herre, I skal i denne Dag naae jeres Önske og blive Arving, der har I min Haand derpaa. Frisk, *Lisette*, frisk, lad os opmuntre vores Nidkiærhed; Kierlighed befaler, Kierlighed vei-

veiviſer os til at udföre dette Anſlag. Gaae hen og hent mig nogle af den afdöde Farbroders Klæder, hans Slaprok, hans Nathue. Den Dödes Bytte ſkal befordre vores Seyer.

Liſette.

Jeg ſkal oprette en Æreſtötte til din Berömmelſe, men nu löber jeg hen at hente Sagerne, jeg ſkal ſtrax være her igien.

Scen. III.

Eraſte. Criſpin.

Eraſte.

Min kiære *Criſpin*, du redder mig af Dödens Strube, og derſom dit Anſlag gaaer for ſig ſom vi önſker, ſaa ſkal jeg giöre dig lykkelig i din heele Livs Tiid. Jeg ſkal blive Arving og ved dette Middel faae den til Ægte, ſom er mit höyeſte Gode. Ach *Criſpin*!

Criſpin.

Imidlertid föler jeg dog at en hemmelig Skræk indtager mine Sandſer, forvirrer mig og giör mig urolig. Derſom Øvrigheden fik noget af dette at vide; diſſe Folk ere lidet vanſkelige at komme til rette med, og griber Folk ved Vingebeenet. Jeg ſkal ſkrive en andens Haand efter; min Haand ſkælver derfor og vil ikke fuldföre det Anſlag, ſom mit Sind finder ſaa ſtor Behag i.

Eraſte.

Det er en ugrundet Frygt du har; thi min Farbroder har ikke kundet röre ſine Fingre i to eller 3 Maaneder, altſaa ſeer du, at hans egen Underſkrift, ſom er ellers gandſke fornöden, be-

höves ikke i vores Sag. Du skal sige, at du kand ikke skrive under.

Crispin.

Jeg lader mig da overtale af eders gyldige Aarsager. Og jeg finder nu i dette Øyeblik, at mit Hierte paa ny fatter saadan Mood og Nidkiærhed, som jeg behöver til at udföre saa stort et Verk.

Scen. IV.

Lisette, (bringer adskillige Klæder frem, ligesom *Gerontes*)
Eraste, Crispin.

Lisette (kastende Bylten fra sig.)

See der har du den gamles Klæder, baade smaa og store, som du har forlangt.

Crispin (klæder sig af.)

Lad os skynde os, hielp mig Klæderne paa i en Hast. Min Herre, være saa god og hielp os med en Haand. Slaprokken, vær snart, hielp mig. Ach hvilken slet Tiener, enhver af jer træk mig en Strömpe paa; Nu Törklædet om Halsen, nu min Nathue, Töflerne, nu got; nu seer jeg pudseerlig ud.

Lisette.

Ja, der er den Döde, lad os nu slaae Sorgen bort, *Geronte* er ikke död, efterdi han lever op igien i ham. Han seer ham gandske liig baade i Miner og Væsen; man skulde ikke kunde skille dem fra hinanden.

Crispin.

Men dersom jeg tillige med hans Klæder fik ogsaa hans Sygdom paa Halsen.

Eraste.

Eraſte.

Vær ikke bange, tag Mood til dig.

Criſpin.

Jeg begynder, min Troe, allereede at finde nogen Kniben i min Mave. Jeg veed ikke om Frygt har nogen laxerende Kraft, eller om det er denne Dragt ſom virker ſaaledes.

Liſette.

Jeg vil endnu hænge denne gamle Sladder-Kaabe om dig, ſom han pleyede at ſvöbe ſig ind i, naar han medicinerede.

Criſpin.

Nu kand du kalde paa Notarierne, naar du vil, nu ſeer jeg dödelig ud.

Liſette.

Jeg ſkal ſtrax bringe dem her op.

Criſpin.

I maa alleſammen gaae mig vel til Haande i denne Sag.

Scen. V.

Eraſte. Criſpin.

Criſpin.

Hör; min Herre, vær ſaa god og luk Döre og Vinduer vel til, at Dagen ikke ſkal ſkinne her ind, og jeg derover kunde blive kiendt; hielp mig dette Bord hid, frem med denne Læneſtoel. Denne Dag ſkiærer mig endnu i Øyne-ne; Træk Gardinerne vel for, at intet ſkal röbe os.

Eraſte.

Eraste.

Gid denne Lift maatte vel lykkes; det giör mig ondt at jeg skal see mig bragt til denne Yderlighed; men jeg maa nödvendigen giöre det mod min Villie. Tys, der kommer nogen.

Crispin (kastende sig hasteligen i Lænestolen.)

Lad os vel erindre alle Ceremonier; og forlad mig ikke i mit Yderste.

Eraste.

Kierlighed, hvis Magt tiener til Undskylding for elskende Personer, skal ogsaa undskylde mig for den Opförsel som jeg her maa finde mig i at bruge.

Scen. VI.

Lisette, Mr. Retkiær, Gaspar, Crispin, Eraste.

Lisette.

Vær saa god og gaae ind, I gode Herrer. See der ere de 2 Notarier, som I kand bringe jeres Sager i Rigtighed med.

Crispin.

I gode Herrer, det er mig en stor Fornöyelse i denne min elendige Tilstand, at see eder begge to ved en fuldkommen Helbred. Jeg vilde nok önske, at jeg endnu var saa ung som I, og at jeg var saa frisk, saa vilde jeg ikke meget tænke paa at giöre Testamente.

Retkiær.

Dette maa I ikke giæmme jer over, det kand derfor nok blive got; denne Ceremonie har aldrig

drig forkortet nogen Mands Liv; tvert imod, min Herre, den Tröst at man har uddeelt sine Midler, sætter Hiertet i en fuldkommen Rolighed, hvis lindrende og balsamiske Kraft derefter udbreder sig i alle Sandserne, saa at mange Folk ere blevne gandske friske igien, efter at de har giort deres Testamente.

Crispin.

Ach gid det maatte gaae mig ligesaa. I gode Herrer, værer saa god og sætter jer. *Lisette*, luk Dören.

Gaspar.

Min Herre; vi drager gemeenligen Omsorg for, at disse hemmelige Forretninger skeer uden Vidners Overværelse. Altsaa bliver det fornödent, at Monsieur og Jomfruen umager sig at gaae ind i næste Kammer.

Lisette.

Jeg, jeg kand ikke forlade Herren et Øyeblik.

Eraste.

Min Farbrodet maa selv sige hvad han befaler.

Crispin.

Disse Folk ere fornuftige og beskeedne; jeg kand nok betroe dem min hemmelige Villie, og vise dem hvor stor Godhed jeg har for dem.

Retkiær.

Vi vil giöre ligesom I forlanger. Begyndelsen skal være som brugeligt er.

Vi underskrevne - - - giöre vitterligt at for os fremstillede sig Mr. *Geronte* etc. Siig os nu hvad eders Villie og Behag er.

Crispin.

Crispin.

Jeg vil först at man skal betale al min Gield.

Eraste.

Jeg troer ikke at der vil findes megen efter jer.

Crispin.

Jeg er 100 Rdlr. skyldig til min Viintapper; en Skielm som boer her næst ved.

Retkiær.

Meget vel. Hvor vil I begraves?

Crispin.

Sandt at sige, saa ligger der mig ikke meget Magt paa, hvor man begraver mig. Men fornemmeligen maa man vel vogte sig for, at man legger mig ikke för nær ved nogen Procurator, som har været en Tingstud og Chicaneur; thi han vilde ikke bare sig for at begynde Klammerie med mig, hvilket vilde hver Dag give Anledning til ny Processer, og jeg skulde tilsidst blive tvungen til at flytte igien.

Eraste.

Alting skal skee efter eders Forlangende; jeg skal have Omsorg for Alting, og ikke spare noget for at giöre eders Liigbegængelse anseelig.

Crispin.

Ney, *Eraste*, jeg vil at min Begravelse skal være gandske tarvelig og uden Pragt. Det koster alt for meget at döe; jeg maatte giöre mig en Samvittighed derover. Jeg har aldrig været ödsel medens jeg har levet. Jeg kand gandske vel blive begravet for en Rixdaler.

Lisette.

Lisette.

Den arme stakkels Mand döer ligesom han har levet.

Gaspar.

Nu maa I sige os, om I behager, hvad Gaver og Anordninger I vil have indfört i Testamentet.

Crispin.

Det er just det vi nu strax vilde lade skrive. Jeg udnævner, beskikker og indsætter *Eraste*, min Broder-Sön, som jeg hierteligen elsker, til min rette og eeneste Arving.

Eraste.

Ach hvilken bitter Smerte!

Crispin.

I det jeg efterlader og skiænker ham alle mine Midler, Lösöre, Boeskab, Reede Penge, Actier, Prioriteter, Pante-Forskrivninger, Vexelobligationer, Gaarde og Huuse, Jordegods; og i kraftigste Maade giör alle mine andre Paarörende, Södskende-Börn, Brödre- og Söster-Börn, födde og ufödde, gandske arvelöse; ja endog alle mine u-ægte Börn, i fald der skulde findes nogle deslige efter min Död.

Lisette.

Ach denne Tale skiær mig i mit Hierte, O væ, min stakkels Herre, saa skal vi da aldrig see jer meere!

Eraste.

Alle de Midler, som I skiænker mig, kand ikke i mindste Maader fornöye mig, dersom jeg skal kiöbe dem saa dyre, og beröves eder.

Crispin.

Crispin.

Item, jeg giver og testamenterer til denne nærværende *Lisette.*

Lisette.

Ach!

Crispin.

Som har tient mig i 5 Aar, dog med det Vilkaar, at hun skal lovligen gifte sig med *Crispin*, og ellers ikke.

Lisette (falder i Afmagt.)

Ach! Ach!

Crispin.

Hold paa hende, *Eraste.* Og for at belönne den Kierlighed og Iver hun har stedse udviist i at tiene mig.

Lisette.

Ach Himmel! hvilken god Herre vil jeg her miste.

Crispin.

To tusinde Rixdaler i specie.

Lisette.

Ha, ha, ha.

Eraste (for sig selv.)

2000 Rdlr! Jeg troer den Knegt spöger.

Lisette.

Jeg kand ikke holde det ud. Sorrig qvæler mit Hierte, og jeg troer, jeg döer herover.

Crispin.

Hvilke 2000 Rdlr. skal tages af mine reede Midler.

Lisette.

Ach gid det gaae jer vel fordi I vil tænke paa mig.

mig. Himmelen belönne jer hundredefold denne Barmhiertigheds Gierning. Han lovede mig nok, at han vilde ikke glemme mig.

Eraste (ſagte.)

Den Skielm har her ſpillet mig et Puds. (höyt) Jeg troer at I har nu ikke meere at ſige.

Criſpin.

Jeg har endnu 2. 3. Ord at lade indföre. Item jeg giver og teſtamenterer til *Criſpin*.

Eraste (ſagte.)

Til *Criſpin*! Jeg troer han bliver gal, hvad mon han har i ſinde?

Criſpin.

For den Fliid og Nidkierhed - - -

Eraste (ſagte.)

Ach hvilken Forræder!

Criſpin.

Som han ſtedſe hidindtil har beviiſt, og fremdeeles bör beviiſe i ſin Herres Tieneſte.

Eraste.

Min kiære Farbroder, I kiender ikke denne *Criſpin*; det er en u-artig Tiener, en Drukkenbolt og Svirebroder, ſom gandſke lidet fortiener det gode, ſom I vil giöre ham.

Criſpin.

Min kiære Broder-Sön, jeg veed det gandſke bedre, jeg kiender *Criſpin* 1000de gange bedre end I. Jeg vil derfore teſtamentere ham noget til Trods for alle hans Fiender og Misundere.

Eraste (ſagte.)

Din Hund!

Crispin.

500 Rdlr. Aarligen, for at han skal erindre mig i sine Bönner.

Eraste.

Ach hvilket Forræderie!

Crispin.

Hvad tænker I, *Eraste*, om denne Foræring; synes jer at den er for liden?

Eraste.

Hvordan! 500 Rdlr.

Crispin.

Ja; og dersom denne Post ikke bliver efterlevet, saa skal heele Testamentet være dödt og magteslös.

Eraste.

Min kiære Farbroder, har man nogen Tiid testamenteret en Tiener saa meget? I betænker ikke hvad I giör.

Crispin.

Jeg veed nok hvad jeg giör. Og min Forstand er ikke saa svag, som man tænker.

Eraste.

Men - - -

Crispin.

Dersom I giör mig vreed, saa giver jeg ham 600 Rdlr.

Eraste.

Dersom. - - -

Lisette.

Siig ham ikke imod, jeg kiender hans Sind; han giör gandske vist, ligesom han siger.

Eraste.

Eraſte.

Nu da, jeg vil ikke tale et Ord; imidlertid har jeg aldrig i min Livs-Tiid haft ſaa billig en Lyſt til at tale.

Criſpin.

Mon jeg ſkulde ikke endnu have nogen af mine Venner, ſom jeg kunde giôre vel imod?

Eraſte (ſagte.)

Den Skielm leer mig endnu ud, fordi jeg maa tvinge mig; og derſom han bliver ved, ſaa beholder jeg intet til overs.

Retkiær.

Er det nu klart?

Criſpin.

Ja, min Herre.

Eraſte.

Nu det er mig ret kiært.

Gaſpar.

Nu er da Teſtamentet lykkeligen bragt til Ende. Behager jer nu at ſkrive under.

Criſpin.

Jeg ônſkede gierne at jeg kunde, men jeg har i nogle Maaneder været lam i den höyre Arm, ſaa at jeg kand ikke fôre Pennen.

Gaſpar.

Og fornævnte Hr. *Geronte* erklærer paa dette Stæd, at han ikke er i Stand til at kunde ſkrive ſit Navn.

Criſpin.

Hvilket beſværligt Arbeide er det dog at giôre et Teſtamente! Nu har jeg overſtaaet det, men ſidder i et Vand.

Retkiær.

I behöver nu ikke meere vores Tienſte.

Crispin.

Vær saa god og levere mig nu Testamentet.

Retkiær.

Det kand vi ikke, min Herre. Denne Forretning maa blive i vores Giemme; men jeg vil strax komme igien og selv bringe jer en Copie deraf.

Eraste.

Dermed vil I giöre os en Fornöyelse; min Farbroder beder derom, og vil belönne eders Fliid og Umag.

Gaspar.

Det hafter aldeles ikke dermed, min Herre.

Crispin.

Lisette, fölg dem ud.

Scen. VII.

Eraste. Crispin.

Crispin (i det han klæder sig af.)

Har jeg ikke nu holdt Ord; synes jer at jeg kand spille min Rolle, naar Leiligheden udkræver det; troer I at jeg og kand giöre et Testamente?

Eraste.

Alt for vel, til min Fordeel. Men siig mig dog, du liderlige Fugl, er du forrykt, at giöre et Testamente, der er mig saa skadeligt; at testamentere *Lisette* saadan en Capital?

Crispin.

Det er min Troe ikke for meget.

Eraste.

2000 Rdlr?

Crispin.

I slige Tilfælde maa enhver være fornöyet; kunde jeg testamentere denne stakkels Pige mindre?

Eraste.

Eraſte.

Hvordan, Forræder?

Criſpin.

Hun er dog lit af Familien; og om man ſkal troe Folkes Snak, ſaa har eders Farbroder ikke altid været ſaa ſvag og ſyg af Podagra. Jeg burde jo teſtamentere hende noget til Livs Ophold, baade for hans Siæls Rolighed, og for min Samvittigheds Skyld.

Eraſte.

For din Samvittigheds Skyld? Og diſſe 500 Rdlr, ſom du ſkal have hvert Aar, og ſom du har teſtamenteret dig ſelv med ſaa ſtor Forſigtighed, er det og for at ſtille din Samvittighed tilfreds?

Criſpin.

Min Herre, I behöver ikke at ærgre jer ſaa meget; vi kand i et Øyeblik blive gode Venner igien alleſammen. Efterdi dette Teſtamente, ſom vi nu har giort, hvori jeg beſkikker jer til eeneſte Arving, kand ikke have den Ære at finde eders Samtykke, ſaa faaer man rive det i Stykker og brænde det op.

Eraſte.

Det forbyde Himmelen!

Criſpin.

Vi behöver ikke at foretage noget Anſlag, men lade Sagerne blive i den Stand, ſom eders Farbroder har ſat dem.

Eraſte.

Det var endnu hundrede gange verre! og jeg maatte da döe af Sorg.

Criſpin.

Jeg finder ogſaa at der opſtiger i mit inderſte

Hierte en ſtærk Samvittighed Græmmelſe, ſom ligger mig ſaa tungt her i Maven ſom en Steen.

Eraſte.

Lad os gaae ind, *Criſpin*, jeg ſkælver, og er forſikkret om, at vi vil finde min Farbroder död; eller at han i det mindſte drages med Döden.

Criſpin.

Hillemænd, det var min troe höytiid at vi fik Teſtamentet ſkrevet.

Eraſte.

Den Laurbærkrands, hvormed du ved dette Teſtamente, har kronet dit Hoved, kand ikke betales for höyt eller for haſtig.

Criſpin.

Gode Herre, I kunde nok forſtrække mig et Aar forud af den Penſion ſom jeg har teſtamenteret mig. I kunde aldrig giöre mig en hierteligere Fornöyelſe.

Eraſte.

Vi vil ſee til, naar vi faaer bedre ſtunder.

Scen. VIII.

Liſette. Eraſte. Criſpin.

Liſette (kaſtende ſig i Læneſtolen.)

Ach hielp, o Himmel, jeg döer, jeg er död!

Eraſte.

Hvad fattes dig, mit Barn, at du ſkriger ſaaledes?

Liſette.

Jeg qvæles af Skræk; ouf, ouf! jeg kand ikke tale for Angeſt.

Criſpin.

Hvad for en pludſelig Skræk har kundet ſaaledes forvirre dig. Tael dog om du vil.

Liſette.

Lisette.

Geronte.

Crispin.

Nu da, *Geronte.*

Lisette (ſtaaer pludſeligen op.)

Ach! tager vel vare paa mig!

Crispin.

Men vil du giôre Ende derpaa?

Lisette.

Et ſtort ſort Spögelſe.

Eraſte.

Hvordan, hvad ſiger du?

Lisette.

Ach, min kiære Herre, jeg ſiger det ſom jeg har ſeet; da jeg havde fulgt Notarierne ud til Gaden, hvor man allereede ſiger at Hosbond er dôd, kom Bedemænd og Skifte-Forvalterne ſtrax og vilde trænge ſig ind i Huuſet med alle deres Tilhængere, og gaae ind i det Kammer hvor jeres Farbroder laae gandſke alleene. Og da jeg kom op af Trappen, kom der et ſtort ſort Spögelſe lige imod mig, ſom var Mr. *Geronte* ſelv.

Crispin.

Dit Sind har været indtaget af Frygt for den Döde, derover har du bedraget dig ſelv og bildt dig ind, at du ſaae et Spögelſe.

Lisette.

Jeg ſiger, det er ham ſelv, han taler - - Ach!

Crispin.

Men hvad ſkriger du ſaa for?

Lisette.

Om Forladelſe, mit Barn, jeg tog dig for ham. Kort ſagt, jeg ſkreeg og löb uden at ſee mig tilbage, kortaandet og ſkælvende og kom her hid

for at ſige jer, at jeres Farbroder var alleeneſte falden i en Afmagt og at han nu befinder ſig des bedre derefter.

Eraſte.

Hvor beſtandigen forfölger dog den ugunſtige Lykke mig!

Liſette.

O alt for ſöde Haab! O alle vore Anſlag, ſom vare ſaa vel overlagte, og bleve ſaa vel udförte, hvad ere I nu bleven til!

Criſpin.

Saa er den Döde da kommen til os igien, og den graadige Död lader endnu dette Bytte fare. Skiæbnen vil ſaaledes have det. Min Standhaftighed har Ende, jeg veed ikke hvor jeg er, og jeg overgiver alting.

Eraſte.

Du var nyligen ſaa höyhiertet og ſtormodig, kand nu een Modgang giöre dig bange og kleinmodig? Fatte dog ſaadanne Tanker, ſom ere dig anſtændige, lad os gaae Faren i möde, udviis din Troſkab; En lykkelig Hændelſe ſkal reede os ud heraf.

Criſpin.

Skal vi endnu narre en Notarius?

Eraſte.

Jeg vil ſtrax gaae hen og levere diſſe Papirer til *Iſabelle*; de ſkal giöre en god Virkning; og vi ſkal maaſkee drage nogen Fordeel deraf, ſom kand tiene til at befordre vores Ægteſkab. Gaae I ind til min Farbroder, og hav vel Omſorg for at ſkaffe ham alt hvad han behöver. Jeg ſkal komme igien ſaa ſnart mig mueligt er.

Scen.

Scen. IX.

Lisette. Crispin.

Crispin.

Jeg er ilde faren med mit Testamente. Nu seer jeg min Pension betalt i et Øyeblik.

Lisette.

Og mine to tusende Rixdaler for min tro Tieneste.

Crispin.

Gid jeg kun maa slippe for at falde i Øvrighedens Hænder. Ney alt dette duer ikke, og jeg er meget urolig derover. Jeg er meget bange for at jeg har giort mit eget Testamente.

V. Act.

Scena. I.

Mad. Argante, Isabelle, Eraste.

Mad. Argante.

Hvad har I i Sinde, og hvad vil I giöre? Kand jeg beholde disse Papirer i min Bevaring? Man vilde jo da tænke, at jeg havde underhaanden hiulpet til at befordre eders Anslag. Men siden eders Farbroder er nu, u-agtet hans höye Alder, kommen til sig selv igien, saa holder jeg for at det beste I kand giöre, er at I, uden Forhaling, selv bringer ham hans Papirer igien.

Eraste.

Madame, det er ikke i Dag den förste gang at jeg erfarer hvilke ædle Tanker der regierer i eders Hierte; Jeg vil ligesaa lidet, som I, tilegne

mig det, ſom endnu ikke hörer mig til. Men jeg beder, at I vil endnu i en gandſke kort Tiid bevare diſſe Papirer. Himmelen ſkal nok indſkyde i mit Sind hvad jeg bör giöre; og jeg kræver den til Vidne, at Kierlighed har været min fornemſte Henſigt i det jeg har foretaget. Ach ja, jeg har maaſkee lidt formeget udviiſt min Nidkiærhed for at fortiene den deilige *Iſabelle*. Men man vil dog holde denne hæftige Kierlighed noget til gode. Ja, Jomfrue, min Undſkyldning er ſkreven i eders Øyne.

Iſabelle.

Efterdi min Moder har givet ſit Samtykke til vores Ægteſkab, ſaa kand jeg ſige eder min oprigtige Meening. De Midler, ſom I hver Dag kand arve, har ingenlunde forvoldt, at min Kierlighed er falden til jer; Eders Perſon alleene er den Skat, ſom behager mig, og alle de forfængelige Straaler, ſom Lykken glimrer af, kand ikke forblinde et Hierte, ſom mit.

Eraſte.

Derſom jeg kand vinde dette Hierte, ſaa forlanger jeg intet andet.

Mad. Argante.

Alle diſſe ſkiönne Tanker ere meget gode i en Bog. Kierlighed maa være hvad den vil, ſaa kand man dog ikke leve af den alleene. Og jeg kand ſige jer, at naar man er gift, ſaa holder man aldrig ret af hverandre, uden ſom man har Midler til.

Eraſte.

Min Farbroder, ſom nu er kommen til ſig ſelv igien, giver min Glæde og mit Haab et nyt Liv, og jeg vil nu gaae hen og formaae ham til at giöre et Teſtamente.

Mad.

Mad. Argante.

Men er I ikke bange, at han ſkal blive vreed derover, at I har frataget ham diſſe Papirer, og at han derfor ſkal fatte et andet Forſæt end I tænker?

Eraſte.

Det er juſt Aarſagen, hvorfore jeg vil vove det at beholde dem endnu i nogen Tiid. Thi jeg er vis paa, at han uden ſtor Modſtand vil ſamtykke alting, for at faae diſſe Brevſkaber igien. Min Hierte Jomfru, I maa i Dag gaae os lidet til Haande i denne öyenſynlige Fare, og tage diſſe Papirer til jer, ſom alle ere gode Vexel-Obligationer.

Iſabelle.

Jeg?

Eraſte.

Bliv ikke röd derover, det ſkeer alleeneſte, for at give dem igien.

Iſabelle.

Men jeg veed ikke, min Herre, om jeg ved denne Leilighed bör paatage mig denne Commiſſion. Man maatte tænke at jeg havde været med at fratage ham diſſe Papirer. Jeg er endnu ikke vant til ſligt.

Eraſte.

Men jeg hörer nogen komme. Jeg ſeer det er *Criſpin.* Hvad er der paa færde, du er jo gandſke fra dig ſelv?

Scen. II.

Criſpin, og de forrige.

Criſpin.

Friſk, min Herre, friſk, nu gielder det at tage

Mood

Mood til ſig og udſtaae den förſte Storm. Mſr. *Geronte* kommer.

Eraſte.

O Himmel! Tillad mig at före jer ind i mit Kammer; jeg tör endnu ikke komme for hans Øyne. Vi maa lade hans Vrede ſagte ſig lidet förſt; og naar det er Tiid, ſaa vil vi alle komme frem og hielpe at löſe Knuden op. Bliv du her, og ſee hvordan han er til Mode, og lad mig vide, naar det er Tiid at komme frem.

Criſpin.

Her ſtaaer vi nu i en Maade. Gid vi var kommen vel ud af denne ſlemme Handel.

Scen. III.

Geronte. Criſpin. Liſette.

Geronte (holdende ſig til Liſette.)

Jeg kand endnu ikke komme til mig ſelv igien, jeg veed ikke hvor jeg er, jeg kand ikke taale at ſee Dagens Skin; Og min ſvage Hierne er bleven ſaa forvirret ved dette Anſtöd, at jeg er endnu gandſke formörket med ſorte Dunſter. Har jeg længe været i denne Afmagt?

Liſette.

Ikke ſaa længe ſom vi tænkte; men eders Svaghed har bragt os alleſammen i ſaadan en Forvirring, i ſaadan en Bevægelſe, i ſaadan en Omhyggelighed, i ſaadan et Oprör, ſom man ikke lætteligen kand beſkrive. Spörg kun *Criſpin*, han kand ſige jer det.

Criſpin.

Min Herre, derſom I vedſte hvad vi har giort, da I faldt i denne ſidſte Svaghed; derſom I ved-

ſte

ſte hvad Umag jeg har giort mig, hvad tornöden Omſorg jeg har haft for at bringe alle jeres Sager i Rigtighed, ligeſom I ſelv kunde giort det, ſaa ſkulde I falde i ſtörſte Forundring, ja ſaadan Forundring, at I ſkulde ſandelig ikke forvinde den ſaa haſtigen.

Geronte.

Men hvor er min Broder-Sön? Jeg længes efter at ſee ham.

Criſpin.

Ach den ſtakkels Karl, jeg troer han er ikke meere i Live.

Geronte.

Hvad ſiger du? hvordan?

Criſpin.

Han tog ſig det ſaa nær, da han ſaae at I var næſten död, at han vilde ikke höre nogen Tröſt, men overgav ſig til ſin bittre Smerte og gik hen og kaſtede ſig - - - -

Geronte.

Hvor da? i Stranden?

Criſpin.

Ney, min Herre, paa hans Seng, hvor den ſtakkels Karl ſvömmede i Graad, og beklagede ſin Vanlykke.

Geronte.

Gak da hen og glæd ham igien, og ſiig ham fra mig, at Himlen har ladet hans Farbroder komme til Live igien, at jeg elſker ham endnu gandſke inderligen, og kiender hans gode Hierte; og at jeg i denne Dag vil lade ham ſee at jeg erkiender det.

Criſpin.

Derſom han er endnu ikke död, ſaa ſkal jeg ſtrax före ham her hid.

Scen.

Scen. IV.

Geronte. Lisette.

Geronte.

Men saavit jeg mærker, *Lisette*, saa har jeg været meere syg end jeg tænker.

Lisette.

Vi har i en heel Time holdt for at I var död.

Geronte.

Jeg maa da forklare min sidste Villie, og uden Forhaling giöre mit Testamente. Har Notarierne været her.

Lisette.

Ja vist.

Geronte.

Skik igien Bud efter dem, og lad dem sige, at jeg nu i dette Øyeblik vil lade skrive.

Lisette.

De skal strax være her igien.

Scen. V.

Eraste. Crispin. Lisette. Geronte.

Crispin.

Himlen har sendt jer ham igien.

Eraste.

Ach kunde jeg ventet saadan Lykke! Jeg seer min kiære Farbroder igien, og Himmelen har, af Medynk over min Sorg, forundt mig den Naade at see og omfavne ham igien, efter at jeg har holdt ham for död.

Geronte.

Ach ja; min kiære Broder-Sön, jeg er ikke meget bedre, men jeg takker Himmelen, at den vil forlænge mit Liv, at jeg kand opfylde mit Forsæt at testamentere dig alle mine Midler.

Lisette.

Lisette.

Min Herre, I maa troe, at denne Karl holder mangfoldig af jer. Dersom I kunde seet hvilke Angester, hvilke Tilfælde han har vexelvis udstaaet, ligesom eders Sygdom tog af og til, saa skulde det skaaret jer i jeres inderste Siæl og Hierte.

Crispin.

Vi har alle tree haft vor Deel deraf.

Lisette.

Endeligen har Himmelen forbarmet sig over vores Elendigheder. Men jeg hörer nogen komme, det er en af de to Notarier.

Geronte.

God Dag Mr. *Retkiær.*

Crispin.

Ach nu er jeg i Flugten.

Scen. VI.

Mr. Retkiær, Geronte, Eraste, Lisette, Crispin.

Geronte. Vi har længe ventet jer her.

Retkiær. Det er mig i Sandhed hiertelig kiært, min Herre, at I saa hastigen er bleven bedre tilpas igien. Jeg vedste nok at naar I fik giort jeres Testamente, saa vilde I strax finde nogen Lindring. Naar Sindet er i en fuldkommen Rolighed, saa befinder Legemet sig altid bedre.

Geronte. Det erfarer jeg hver Dag.

Retkiær. See der er det Document, som jeg har efter eders Villie lovet at overlevere eder.

Geronte. Hvad er det for et Document? Hvortil? Hvad betyder det?

Retkiær. Det er eders Testament, som I nyligen har giort.

Geronte.

Geronte. Jeg har giort mit Teſtament!

Retkiær. Ja gandſke viſt min Herre.

Liſette. (ſagte.) *Criſpin.* Mit Hierte ſkælver.

Criſpin. (ſagte.) Jeg ryſter af Angeſt.

Geronte. I drömmer, min Herre; jeg har ſendt Bud efter jer, for at giöre det.

Retkiær. Jeg drömmer aldeeles ikke, min Herre. I har ſagt os eders ſidſte Villie, og I var ved fuld Sands og Forſtand. Fortryder I ſaa haſtigen hvad I har giort? *Monſieur* var tilſtæde, tillige med Jomfruen; de kand beſt ſige jer hvad de har ſeet deraf.

Eraſte. (ſagte.) Hvad ſkal jeg ſige?

Liſette. (ſagte.) Ach Himmel!

Criſpin. (ſagte.) Nu ſtaaer jeg der i en Maade.

Geronte. Var *Eraſte* tilſtæde?

Retkiær. Ja, min Herre, jeg ſværer jer til.

Geronte. Er det ſandt, *Eraſte*? Tael dog, jeg beder dig!

Eraſte. Ach min Herre, tael ikke til mig om Teſtamentet, det er at rive mig Hiertet ud af Livet paa den allergruſomſte Maade.

Geronte. *Liſette*, tael dog?

Liſette *Criſpin*, tael i mit Stæd. Jeg kand finde her i min Hals, at Ordene ſidder faſt.

Criſpin. Jeg kand i denne Poſt give jer den beſte Efterretning, thi der er ingen, ſom veed Alting bedre end jeg.

Geronte. Saa har jeg da giort mit Teſtamente?

Criſpin. Man kand juſt ikke ſige gandſke viſt, at man har nyligen ſeet jer ſkrive jeres Teſtamente; men dette veed jeg gandſke viſt, at paa det Stæd, ſom I der ſidder, ſad nyligen et Menneſke klædt ligeſom I, i en Læneſtoel, og hos 2 Notarier, ſom har Ord for Ord ſagt dem til hvad hans ſidſte Villie

var.

var. Jeg vil ikke ſige gandſke viſt, at det var jer; hvorfor? fordi man kand tage feil. Men dette kand jeg ſige gandſke viſt, at det var enten jer eller mig.

Retkiær. Intet er ſandere, og I maa nok troe mig.

Geronte. Saa maa jeg da i min Sygdom have miſtet min Hukommelſe, og det kommer af min Beſvimmelſe.

Criſpin. Ja, det kommer gandſke viſt deraf.

Liſette. Der er ikke at tvivle om; men for at overbeviiſe jer des tydeligere, erindrer I ikke at I nyligen befalede mig at hente Notarier, for en vis Sag?

Geronte. Jo.

Liſette. At han kom ind i jeres Kammer, at han tog ſit Blekhorn og Skriver-Töy frem, og at I ſagde ham ſelv til hvad I vilde - - - -

Geronte. Der erindrer jeg ſlet intet af.

Liſette. Det kommer af jeres Beſvimelſe.

Criſpin. Erindrer I ikke, min Herre, gandſke vel, at I havde nyligen Beſögelſe af en Söſter-Sön fra Flensborg, og en vis Baroneſſe, ſom kom ind til jer med ſtor Bulder, og begegnede jer med ſtor Uforſkammenhed og Grovhed?

Geronte. Jo.

Criſpin. Og at I for at hevne jer over deres U-artighed har lovet mig et Stæd i jeres Teſtamente, eller en aarlig Liv-Rente, i det mindſte ſaa længe jeg lever?

Geronte. Det huſker jeg ikke.

Criſpin. Det kommer af jeres Beſvimelſe.

Geronte. Jeg troer at de har ret, og at jeg har været meget ſvag.

Liſette. Erindrer I ikke, at Mſr. *Cliſterius* - - - -

Eraste. Hvortil tiener alle disse Spörsmaal? Min Farbroder tilstaaer alting, endskiönt hans Hukommelse slaaer ham feil, baade at han har sendt Bud efter Notarierne, og ladet skrive sit Testamente.

Geronte. Det maa da endelig være sandt, siden alle Folk siger det; men lad os dog see hvad jeg har ladet skrive.

Crispin. (sagte.) Nu bliver Fanden lös.

Retkiær. Man maa da læse det op for jer: For os underskrevne fremstillede sig Mr. *Matthias Geronte*, i sin Lænestoel, ved sin fulde Forstand, som man kunde skiönne af hans Geberder og Forhold, omendskiönt han var syg paa Legemets Vægne, saa havde han dog sin sunde Fornuft. Hvilken fornævnte Mr. *Geronte*, efter en alvorlig Betragtning, at alting her i Verden er forsængeligt og forgængeligt.

Crispin. Ach, kand der være noget Hierte saa Steen-haart, nogen Siæl saa forhærdet, som ikke maa briste i Stykker over disse Ord.

Lisette. Ach jeg kand ikke bare mig for Suk og Graad.

Geronte. Mit Hierte er færdig at smelte over at see dem græde. Nu, nu, giv jer tilfreds, jeg lever endnu.

Retkiær. (læser fremdeles.) Og saasom han betragtede, at alle Ting ere Forandring underkastede, saa har han ikke heller vildet döe uden Testamente.

Crispin. Uden Testamente.

Lisette. Uden Testamente; det Ord skærer mig i mit Hierte.

Retkiær. Hold lit inde, Jomfrue, med jeres Suk og Klage. (læser igien.) Og saasom han betragtede at alle Ting ere Forandring underkastede, saa har han ikke heller vildet döe uden Testamente.

Crispin.

Crispin. Uden Testamente.

Lisette. Uden Testamente.

Retkiær. Men lad mig dog læse, dersom I vil holde ved at græde, saa kand jeg ikke sige noget: Saa har han giort, tilsagt, forordnet og ladet skrive sit Testamente saaledes som fölger:

Geronte. Gid jeg maa blive hengt, om jeg erindrer et eeneste Ord af al denne Fortale og al denne Snak.

Lisette. Det kommer af eders Besvimelse.

Crispin. Ja, det maa I være forsikkret om.

Retkiær. (læser.) Jeg vil for det förste, at man skal betale min Gield.

Geronte. Jeg er ikke i nogen Gield.

Retkiær. Vil I kuns höre den Tilstaaelse som I selv giör. Jeg er 200 Rdlr. skyldig til min Viintapper, en Skielm, som boer her næst ved.

Geronte. Er jeg ham 200 Rdlr. skyldig? Det er et Bedragerie.

Crispin. Forlad mig, min Herre, det kommer af eders Besvimmelse. Jeg kand ikke sige for vist, at I er ham dem skyldig, men han har krævet mig dem meere end tusende gange.

Geronte. Det er en Skielm, som burde gaae i Castellet.

Crispin. Der skulde ikke mange förge derfor, om de gik der allesammen.

Retkiær. (læser.) Dernæst giör jeg min Broder-Sön *Eraste* til min rette og eeneste Arving.

Eraste. Ach Himmel! er det mueligt.

Retkiær. (læser.) I det jeg efterlader og skiænker ham alle mine Midler, Lösöre &c. efter min Död.

Geronte. Hvordan jeg! u-ægte Börn!

Crispin. Det er en Notarial Stiil.

Geronte. Ja! jeg vilde giöre *Eraste* til min Arving.

Af denne eene Post seer jeg nu, at jeg har vel kundet tilsige dette Testamente.

Retkiær. Item jeg giver og testamenterer til denne nærværende *Lisette.*

Lisette. Ach!

Retkiær. Som har tient mig i 5 Aar, dog med det Vilkaar, at hun skal lovligen gifte sig med *Crispin*, og ellers ikke, to tusende Rdlr. i specie.

Crispin. Min Herre - - - i Sandhed - - - - hvor lidet - - - Ney - - - aldrig - - - thi endelig - - - - min Mund - - - naar jeg tænker derpaa (til Lisette) Tael dog.

Lisette. (omfavnende Geronte) Ach! min Herre.

Geronte. Hvad vil dette sige? Jeg har aldrig tænkt paa, eller sagt alt dette Galskab. To tusende specie Rdlr!

Lisette. Ach min Herre, fortryder I allereede, at I har giort en Barmhiertigheds Gierning? En Pige, som er giftefærdig, og underkastet mange Fristelser og Farer, og som vil engang giöre enEnde derpaa i al Ære og Skikkelighed, vilde I vel negte hende denne lille Gave?

Geronte. Hvordan 2000 Rdlr? En Snees Rdlr. kunde gaae an.

Lisette. Mandfolk ere nu omstunder saa rare, min Herre; og hvad kand man faae for 20 Rdlr?

Geronte. Man tager hvad man kand faae, mit Barn, forstaaer I det. Der er Mænd til alleslags Priis. Men vær saa god og bliv ved.

Retkiær. Item jeg giver og skiænker - - -

Crispin. Ach, nu kommer det omsider til mig, og jeg vil blive ulykkelig.

Retkiær. Til *Crispin.*

Geronte. (betragtende Crispin, som giör sig gandske lille.) Til *Crispin*?

Ret-

Retkiær. For al den Fliid og Nidkiærhed, ſom han hidindtil har ladet ſee og fremdeeles kand beviiſe min Broder-Sön i hans Tieneſte.

Geronte (for ſig ſelv.) Hvad mon al denne ſmukke Snak vil falde ud til. Lad os höre.

Retkiær. 500 Rdlr. aarlig Liv-Rente, for at han ſkal erindre mig i ſine Bönner.

Criſpin. (nedkaſtende ſig for Gerontes Födder.) Ja, min Herre, jeg lover det her paa mine Knæ, at jeg ſkal bede got for jer ſaa længe der er Liv og Aand i mig. Ach det kalder jeg en ret ærlig og retſindig Mand, ſom ſaa rundeligen teſtamenterer mig denne Sum.

Geronte. Det giör jeg aldrig. Hvad vil dette ſige? Min Herre, jeg vil have Oplysning om alle diſſe Gaver.

Retkiær. Hvad Oplysning vil I at jeg ſkal give jer? Jeg ſkriver aldrig andet end hvad man befaler og tilſiger mig.

Geronte. Hvad jeg! jeg ſkulde uden nogen Aarſag teſtamenteret 500 Rdlr. aarlig Liv-Rente til denne Meſter for alle Skielmer, ſom *Eraſte* for længe ſiden ſkulde jaget bort, derſom han havde adlydt mig?

Criſpin. Fortryd ikke, at I har giort ſaadan en god Gierning? Og vil I igienkalde ſaadant en ædelt Löfte? og ſaaledes være gierrig endog efter eders Död?

Geronte. Har man ikke ogſaa berövet mig min Brev-Taſke? Jeg ſkælver naar jeg tænker paa den Ulykke, ſom kommer mig i möde. Jeg tör ikke engang föge i mine Lommer.

Eraſte (ſagte.) Hvilken gruelig Forvirring! Det er forgæves at I föger efter dem, thi I har dem ikke.

Geronte. Hvor er de da? Svar mig.

Eraste. Jeg har nyligen, efter eders Befaling, baaret dem hen og givet dem til *Isabelle.*

Geronte. Efter min Befaling?

Eraste. Ja, min Herre.

Geronte. Det erindrer jeg ikke.

Crispin. Det kommer af jeres Besvimelse.

Geronte. Nu, jeg vil at man skal giöre mig Regnskab for alt dette. Hvilke Skielmstykker! Jeg er keed af at höre meere tale om alle disse Besvimelser. Löb hen og siig til hende, at da jeg gav hende disse Papirer, da var jeg gandske fra min Forstand, og vedste ikke selv hvad jeg giorde.

Scen. VII.

Mad. Argante. Isabelle. Eraste. Geronte. Lisette. Crispin.

Isabelle. Bekymre jer ikke, jeg kommer for at give jer dem igien.

Geronte. Ach Himmel.

Eraste. Men med de Vilkaar, som vi fordrister os til at begiære.

Geronte. Og hvad er det for Vilkaar?

Eraste. Jeg beder ydmygst, at I vil samtykke nærværende Testamente.

Geronte. Men du betænker ikke hvad du begiærer. Vil du at jeg skal give denne Pige saadan en Capital?

Lisette. Tænk paa, hvilken Rente Himmelen vil give jer deraf. Og jo större Gaven er, jo större er eders Fortieneste.

Geronte. (til Crispin.) Og denne Knegt skulde have saadan en Sum?

Crispin. Jeg lover jer, min Herre, at jeg skal anvende den vel. Og derforuden kand denne Gave ikke skade jer noget.

Geronte.

Geronte. Det er ſandt nok, han ſkal ikke nyde den förend efter min Död.

Eraſte. Det er endnu ikke alt, betragt denne Skiönhed, I veed hvad et Hierte kand föle, og I har ſelv pröver hendes Øynes Kraft. Jeg er indtaget af hendes yndige Perſon, og paa mine Knæ begiærer hende af eder til min Kone.

Geronte. Aha! min Hr. Broder-Sön - - -

Eraſte. Jeg har ikke aabenbaret min Kierlighed, förend I havde fattet et bedre og fornuftigere Forſæt, og eders Hiertes Kierlighed til hende formindſkedes, ſaa at I fraſtod det Forſæt at ægte hende.

Mad. Argante. Jeg troer at I og jeg kand aldrig giöre bedre end gifte dem ſammen.

Geronte. Vi vil ſee til. Men förend jeg afgiör denne Sag, vil jeg förſt have mine Papiirer heel og holden.

Iſabelle. Der er de, ligeſom jeg har faaet dem.

Liſette. (Tager Brevtaſken förend Geronte.) Ney bie lit. Vi maa förſt være eenige om alting, förend I faaer dem igien.

Geronte. Derſom du ikke giver mig dem igien, ſaa ſkal jeg lade jer henge alleſammen.

Eraſte. (nedkaſtende ſig for ham.) Min kiære Farbroder, I ſeer os her paa Knæ for jer, vil I paa denne Dag ſee os fortvivle alleſammen.

Liſette. (paa Knæ.) Ach min Herre!

Criſpin. (paa Knæ.) Ach min Herre!

Geronte. Jeg bliver gandſke bevæget. Men ſiig mig, er der intet taget bort af min Brevtaſke.

Iſabelle. Ney, min Herre, jeg ſværer jer til, at den er gandſke urört, og I ſkal finde altſammen, indtil det mindſte ſtykke Papiir.

Geronte. Nu vel, ſiden det er ſkeet ved to Notarier, ſaa ſamtykker jeg alting for at faae mine Papiirer

piirer igien, og jeg bekræfter og ſtadfæſter det nærværende Teſtamente. Mine Papirer.

Liſette. Der er de.

Eraſte. (til Geronte.) Hvad Takſigelſe - - -

Geronte. Jeg vil gierne undvære eders Takſigelſe; Gift jer tilſammen, I giör meget vel deri, og jeg giver mit Samtykke dertil. Men for alting ſkynd Jer at faae Börn, ſom kand være eders rette Arvinger. Alle mine andre Arvinger ere en alt for ſkarnagtig Afkom. Jeg haver en ævig Affky for alle Fættere fra Holſteen, og den Broder-Daatter ſom Fanden ſelv förte herover fra Jylland, de ere langt forderveligere Plager, langt ſkadeligere Dyyr end enten Kriig eller Peſt.

Criſpin. Lad ham kuns blive i Troen, naar vi ere Arvinger Kom nu, *Liſette*, og ſæt en Laurbær-Krands paa mit Hoved. Men ſæt ikke noget andet derpaa, naar vi bliver gifte ſammen.

Liſette. Nu har jeg Velſtand og Midler nok, at jeg kand være dydig.

Criſpin. I gode Herrer, ſaa har jeg da, Himlen ſkee Tak, lykkeligen bragt mit Skib i Havnen. Jeg bringer en Död til live igien, for at befordre de Levendes Nytte. Jeg indſætter efter eget Behag en eeneſte Arving til en Anſeelig Arv. Jeg forhverver mig ſelv 500 Rdlr. aarlig Liv-Rente. Og en Kone oven i Kiöbet med 2000 Rdlr. Medgift. Men dette er endnu ikke nok, jeg frafalder mit Teſtamente, derſom jeg ikke ogſaa nyder eders Bifald.

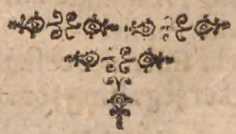

det

lse;
gi-
ynd
Ar-
for
for
tter
ere
gere

r vi
ær-
an-

, at
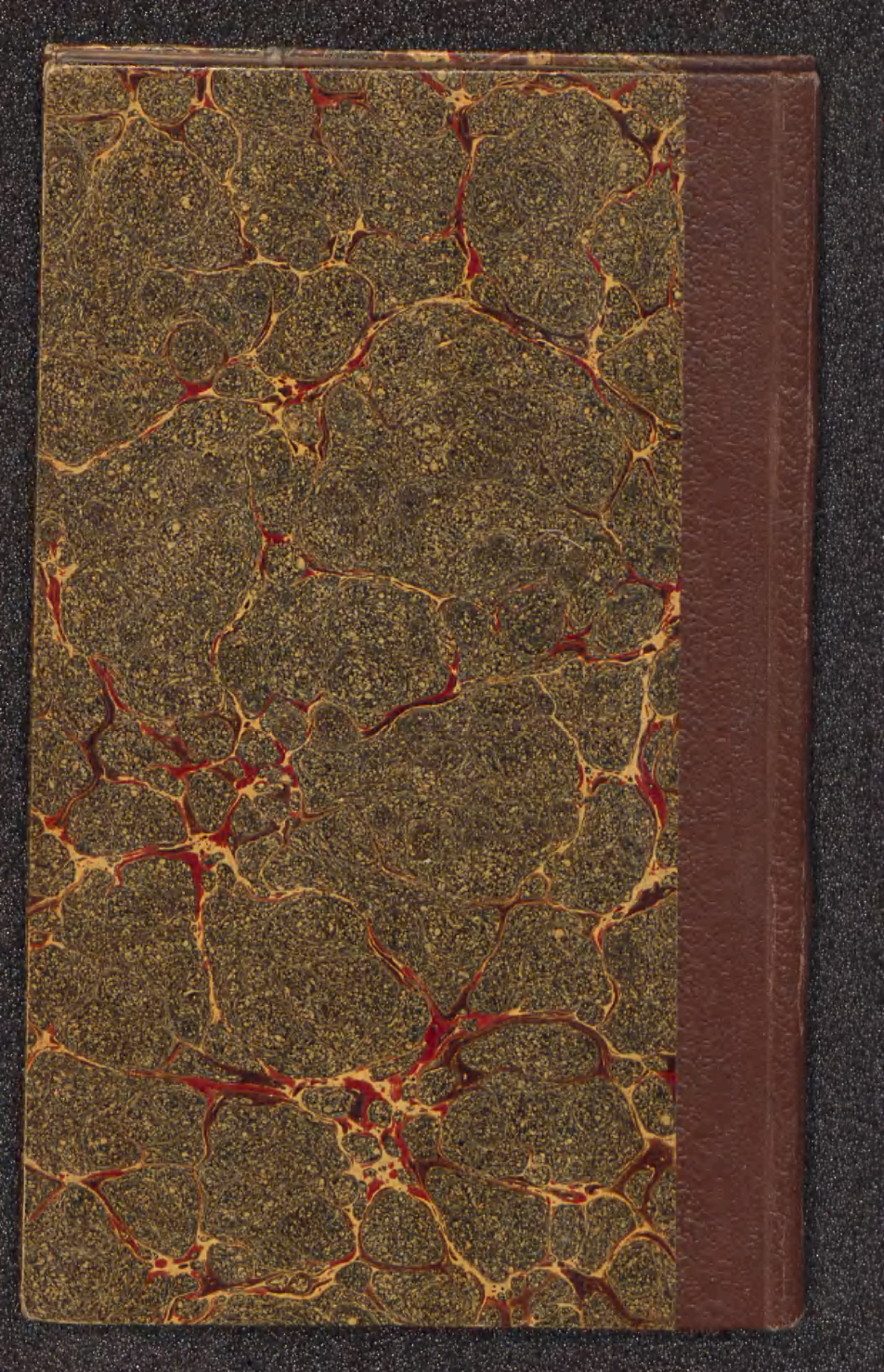
len
en.
dre
Be-
Jeg
nte.
ed-
fal-